

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDI

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 608-70/3-24

Štev. 45 (451) LETO IX
NOVO MESTO, 13. novembra 1958

Štik — NASLOV
Sta Staneta 30 —
uprave št. 127 —
Casopisno podjetje "Slovenski
poročevalci" v Ljubljani

Zares bo veliko slavje

ODBOR ZA PROSLAVO OB OTVORITVI AVTO CESTE

Takole so brigadirke pripravljale postelje nove avtomobilske ceste pred betoniranjem. Na dobro utrjen spodnji sloj cestnice se polagale papir, napi na pleteno železno mrežo. Še avgusta in septembra je bila takale podoba na Dolenjskem vsakdanji pojav...

»Kar je pomenila dolenjska železnica pred desetletji, bo zdaj nova cesta!« slišimo te dni vsepovsod po Dolenjskem in v Spodnjem Posavju. »Ne, še veliko več, veliko, veliko več!« odgovarjajo oni, ki o prometu in gospodarstvu vedo kaj več.

Prav imajo ti, drugi, saj bo nova magistrala posledje resnične glavna žila našega okraja. Zanimanje za novo cesto raste iz dneva v dan. Prejšnji teden je bilo posvetovanje, ki so se ga udeležili člani organizacijskega odbora, ki bo pripravil veliko srečanje ob otvoritvi avto ceste. Sestavljene so komisije in dokončno sprejet spored prireditev.

Dva dni pred veliko slovesnostjo bodo v Novem mestu številne kulturne in zabavne prireditve. Razen orkestra Bojana Adamiča bomo lahko poslušali najbolj znane pevce naših radijskih postaj. Videli bomo kratek film »Filmskih novosti o avto cesti, »Viharni film« pa bo zavrtel svoj film o mladih graditeljih.

22. novembra bodo na Otočcu odkrili spominsko ploščo in Dolinarjevega »Brigadirja«, osrednja proslava pa bo v nedeljo, 23. novembra, dopoldne na novomeškem Glavnem trgu. Zanj naročajo zanimanje ne le v naših krajih, temveč po vsej republici. Zaključek del letošnjega najzgodovinskih dogodke, prav posebno pomemben še za nas, demačine.

Na to srečanje se moramo zato še prav posebno dobro pripraviti. Okrajni štab za udeležbo na zaključni slovesnosti sporoča, da so podobni odbori postavljeni pri vseh občinskih odborih SZDL. Predvidevajo, da na bi se glavnih slovesnosti v nedeljo, 23. novembra, udeležijo samo iz našega okraja nad 10 tisoč ljudi.

Največ jih bo prišlo iz novomeške občine: čez 5.500. Iz Brezice pričakujemo ta dan vsaj 600 ljudi, iz Sentjerneja 150, iz Žužemberka nad 100, iz Kostanjevce 100, iz Mirne 200, iz Sevnice nad 100, iz Vidma-Krškega 600, iz Senovega 500, Trebnjega 400, iz Črnomilja

600, Straže-Tople 500, Metlike vsaj 250, iz Mokronoga 200 in iz občine Semič 100. Vsi udeleženci naj si pomagajo predvsem z domačimi prevoznimi sredstvi. V krajih, kjer bo to potrebno, bo pomagal tudi okrajni štab s svojimi vozili.

Pomenite se takoj tudi pri vas doma, kako boste prišli v Novo mesto na zaključno slovesnost ob otvoritvi nove avtomobilske ceste BRATSTVA IN ENOTNOSTI Ljubljana-Zagreb! Sporočite svoje želje in načrt občinskemu odboru Socialistične zveze, da bo pravočasno poskrbljeno za prevoz in vse ostalo, kar terja veliko srečanje.

lovanju z gradbenimi podjetji zgradile 80 km moderne ceste, od tega 28 km v betonu, ostalo pa je asfalt. Kasneje so časniki dobili vse potrebne podatke o letošnji mladinski akciji na konferenci, ki je bila v prostorih Glavnega štaba v Otočcu.

Televizija je pripravljena

V minulem tednu smo opazili na Glavnem trgu velik zaprt avtomobil s televizijsko anteno in napisom RTV Zagreb. Ker bo prireditve ob otvoritvi avto ceste 23. novembra prenašala zagrebška RTV postaja, je njena ekipa pretekli teden prišla preizkusiti pogoje prenosa iz Novoga mesta. Vsi poizkusi so dobro uspeli.

Da bo dovolj prenočišč in hrane

Prisrčni odbor za organizacijo prehrane in prenočišč za otvoritev avto ceste je imel že več sej. Za goste imajo doslej pripravljene 43 ležajev v novomeški in okoliških gostinskih obratih ter v šmihelskem internatu. Predvidevajo, da se bo proslave udeležilo nad 20.000 ljudi.

Paviljone, ki bodo prodajali hrano in pijačo, bodo postavila siledca podjetja: Destilacija alkoholnih pijač iz Mirne L-2 paviljona pri železniški postaji, »Vilana« Novo mesto — paviljon pri bivšem Ferlicu, Kmetijska šola Grm — paviljon pri mostu, »Zarja« Novo mesto — paviljon nasproti Gospodarske poslovne zveze, »Stribara« Novo mesto — 2 paviljona na živilskem trgu, »Uslužnost« Novo mesto — paviljon pred pošto, in »Prehrana« Novo mesto, paviljon v Kandiži. Postavljenih bo torej 9 do 10 paviljonov. Ni še rešeno, če bo imela tudi kmetijska za- druga Sentrup, svoj paviljon.

Casnikarji na cesti

Uvod v časnikarsko konferenco je bil 5. novembra za številne predstavnike našega tiska in radijskih postaj z miriv in napet: prej kot vsi drugi so — v imenu javnosti — obiskali avto cesto, Od Jam-komirskega mostu pri Zagrebu

do Ivančne gorice so si ogledali delo 466 mladinskih brigad, ki so v 8 mesecih v sođe

Selitev na jug

Razgovor s člani komisije zveznega sekretariata za promet in zveze za prevzem in odprmo materiala z avto ceste

Samo še deset dni in avto cesta bo slovesno izročena prometju. 23. novembra bo veliko slavje za vse naše delovne ljudi, posebno pa za graditelje avto ceste. Ta dan bo tudi zadnji, ko mena doživela svoj najlepši dan na akciji, saj bo udeležena na proslavi in priča zaključnih del. Brigadirji bodo zapustili barake, pa ne za dolgo. Tudi barake bodo šle na pot, v novo okolje in v nove kraje — v Srbijo in Makedonijo.

Govorili smo s člani komisije za prevzem in jih vprašali, kako poteka delo za odprmo materiala v Srbijo in katera je glavna naloga komisije.

Naloga komisije je zelo odgovorna in niti malo prepro-

sta, so odgovorili tovariši. »Saj mora prevzeti objekte in material od Investicijskih grup Slovenije in Hrvatske in jih izročiti Invest. grupam Srbije in Makedonije. Do konca leta je predviden transport cirkov 700 vagonov materiala in drugih stvari. To so velikanske količine, ki jih je treba urediti in o pravem času izročiti Investicijskim grupam v Srbiji in Makedoniji. Doslej je komisija odpremila okrog 100 vagonov.«

»Glede na ves material, ki ga je treba odposlati, je to malo, kajne?«

»Res je malo, so pa vmes objektivni razlogi. Investitor ni mogel izročiti več materiala, kajti ko smo prišli demontirati

barake, mnoge so niso bile izpraznjene.«

»So kakšne težave glede transporta materiala?«

»Hude težave imamo sprito premajhnega števila vagonov. To je tudi eden od vzrokov, da doslej nismo mogli odposlati več. Z več intervencijami smo le uspeli, da se nam priksrbi minimum vagonov za naše potrebe. Moramo priznati, da so nam ljudje navzlic raznim oviram radi ustregli v mejah možnosti. Posebej naj poudarimo, da je odnos ljudi, s katerimi smo v vsakodnevem stiku, odličen. Vedno naštetimo na potrebno razumevanje. Tako je osebnost ljudi, na katerih nalagamo material, pokazalo veliko volje, da nam čim bolj pomaga in priskrbi čim več vagonov.«

»Ali boste demontirali vsa naselja in kdaj ste s tem začeli?«

»Z demontiranjem smo začeli v začetku novembra in cela so sedaj v teku. Brž ko je kaka baraka izpraznjena, jo začnemo podirati. Kolikor vemo, bodo demontirana vsa naselja, čeprav so tudi zahteve, da bi nekatera naselja pustili in izročili raznim organizacijam v uporabo. Ljudski odbor mesta Zagreba n. pr. želi izleti naselje v Rakitju za potrebe predvojaške vzgoje. To zahtevo smo mi poslali višjim organom v prenos. Kako bodo sklenili, še ne vemo.«

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nova poslovavnica »MIRNE«

Tovarna šivalnih strojev »Mirna« z Mirne na Dolenjskem je 8. novembra odprla v Mariboru na Grajskem trgu novo poslovavnico. Tovarna je začela 3. novembra obdelovati in sestavljati nov proizvod — nalivna peresa.

»Hej brigade, hitite...« — tako kot parizani v letih domovinske vojne so mladinci in mladinke Jugoslavije uresničili naročilo tovariša Tita: do roka zgraditi, kar potrebuje naše ljudstvo! In 80 km nove ceste je steklo. Dan za dnem so se od Ivančne gorice, mimo Trebnja, Novoga mesta, Drage, Gmajne, čez Krško polje tja skoraj do zagrebške okolice vrstile podobe kot je tale. Mladina naših narodov je znova potrdila, da je vredna velikega zaupanja socialistične domovine. Prav zato smo bližnjega praznika in velikega srečanja v Novem mestu toliko bolj veselili!

Prvič v zgodovini

V BELI KRAJINI SO IZVOLILI PRVE ZADRUŽNE SVETE

so v nedeljo, 9. novembra, zadržniki v našem okraju volili zadržne svete, nov organ družbenega upravljanja v kmetijskih združenjih. Čeprav vreme ni bilo posebno ugodno, so svoje dolžnosti čestno izpolnili. Tokrat so volili na področju občine Semič, Metlika in Črnomelj, prihodnje nedelje pa bodo volili za-

družniki iz vseh ostalih občin našega okraja. Najbolj so se odrezali volivci na področju občine Črnomelj, saj je volilo skoro 97 odstotkov vseh volivcev. Na voličih v Tribučah so volivci volili 100-odstotno že do osme ure zjutraj, na območju KZ Adlešiči so v Bojancih, Žuničih in v Bedencu vsi volili do desete ure, pri KZ Stari trg pa vsi do dvanajstih dopoldan.

V občini Semič zadržniki niso volili mnogo slabše, saj je volilo več kot 94 odstotkov volilnih upravičencev. V občini Metlika je bila udeležba 87-odstotna. V Dragomlju vasi, Bojancih vasi in Hrastu na območju KZ Metlika so vsi volili do 8. ure zjutraj. Dobro pripravljene volivce so imeli tudi v Gradacu.

Prepričani smo, da zadržniki-volivci na preostalem območju okraja, ki bodo volili v nedeljo, 16. novembra, ne bodo zaostajali za belokranjskimi tovariši, ki so jim dali dober zgled.

Obnovljena sodna palača v Novem mestu

V sodni palači v Novem mestu zaključujejo zadnja obrtniška dela, ki bodo dala tej veliki stavbi docela drugačno, bolj praktično in prijaznejšo notranjo podobo. Ze pred meseci je gradbeno podjetje PIONIR izvršilo več preizdaj in večjih popravil. V stavbo je napeljana nova centralna kurjava za vse prostore okrožnega in okrajnega sodišča, Javnega tožilstva in Tajništva za notranje zadeve. Preurejeno je hišnikovo stanovanje. Docela je preurejena velika poročna dvorana, ki prej že dolgo ni več ustrezala. Zda je nekoliko manjša. Palača je dobila tudi novo telefonsko napeljavo in centralo, v vse prostore pa so napeljali tudi nov vodovod. Prav tako je prenovljen vhod v sodno palačo; stranke bodo dobivale lahko vsa po-

DO OTVORITVE — RDEČA LUČ!

Zaradi varnosti brigadirjev in delavcev pri zaključnih delih na trasi je Investicijska grupa za izgradnjo avto ceste z 10. novembrom preklicala vse dovolilnice. Dokler avto cesta ne bo odprta, vožnja po novi cesti ni dovoljena.

VREME

ZA ČAS OD 14. DO 23. NOV. Sredi tedna ali malo pozneje se bo dež spremenil v sneg. Proti koncu tedna suho in mrzlo. V prihodnjem tednu okrog 19. in 23. nov. padavine, v ostalem suho in hladno. Okrog 23. hkrati pričakuje ponovna obilitev s snegom do nižin. V. M.

OB OBČNIH ZBORIH SINDIKALNIH PODRUŽNIC

TRIKOTNIK V BOJU
ZA ČLOVEKA

Skrb za delovnega človeka in njegove potrebe naj pride takoj na prvo mesto vseh naših prizadevanj za dvig življenjske ravni. — Spregovorimo odkrito in pogumno o vsem, kar žuli delavca in nameščena

V petek 7. novembra je zasedal občinski sindikalni plenum Novo mesto. Zbranih so bili vabljivi razen članov tajniki sindikalnih podružnic.

Gradivo, o katerem naj razpravljajo letošnji občni zbori sindikalnih podružnic, gotovo ni majhno. V naši občini je še posebno pestro, saj so zastopane v gospodarstvu številne stroke. Industrija se šele razvija in je zaradi investicij in odplačila v težavah. Zal je navzlic temu dosedanje sindikalno delo v industrijskih podjetjih premrtvo.

Odlučno se moramo spustiti v boj proti birokratskim odnosom do ljudi. V delavcu moramo videti ustvarjalca, predvsem ustvarjalca, ki dela in ustvarja. Ne smemo ga gledati samo kakor, kadar je za strojem; v njem moramo videti človeka, ki mora zjutraj vstati ob treh in gre tri ure pes, preden pride v tovarno. Zanimati se moramo za pogoje v katerih živi. Strokovnjaki večkrat preostro postavljajo pred nje naloge, ga s tem zbogajo in zadušijo v njem vzpodbudo, katere je sicer poln. Le majhen krog ljudi odloča večkrat o pomembnih vprašanjih, brez sodelovanja kolektiva, ki bo uresničil to, kar so oni sklenili.

Cesa torej manjka? Skupnega dela naših gospodarskih organizacij je premalo. Tiste, ki kolektivnega dela, ko vsak član kolektiva ve, zakaj dela, kako naj dela, kje so težave in kakšni so načrti. Občni zbori morajo razpravljati o gospodarskem stanju v podjetju, o notranjih odnosih, o proizvodnosti, o tarifni politiki, o delavskem upravljanju, o tem,

Sejem je minil, kupčija je uspeša (Foto: Milenko Roš)

Notranjepolitični tedenski pregled

V preteklih dneh je Zvezni izvršni svet sprejel osnutek gospodarskega načrta za prihodnje leto. Čeprav bo o načrtu dokončno razpravljala Zvezna ljudska skupščina, so osnovna načela prav gotovo ne bodo spremenjena in zato lahko že danes seznanimo naše bralece z nekaterimi nalogami.

Načrt predvideva, da se bo industrijska proizvodnja tudi prihodnje leto povečala za približno 11%. To je približno toliko, kot se bo povečala letos in kot se je povečala industrijska proizvodnja lanske leto. Tako nagel porast industrijske proizvodnje nas lahko navdušuje, kajti s takim porastom iz leta v leto se lahko pohnjvali le redko katere države na svetu. Pri tem pa je treba opozoriti še na dejstvo, da se industrijska proizvodnja še od leta 1953 naprej povečuje vsako leto najmanj za 10%, v nekaterih letih pa celo za 13 ali 14%. Zanimivo je za gospodarstvo, kjer je bilo triletnje vsa leta nazaj tako rekotno lačno blaga, da se postopoma pojavljajo problemi drugačne vrste. Gre namreč za to, da nekatere vrste blaga oziroma proizvodov je težko prodati. Tega se nam ni bati in je morda prav to najbolj oščen dokaz bistvenih sprememb v gospodarskih odnosih, ki so nastale zaradi stalnega, velikga porasta proizvodnje. S tem se namreč povečujejo zaloge in to bo vedno bolj vplivalo na stabilnost cen in omogočalo realen porast življenjske ravni v industriji zaposlenemu prebivalstvu.

Proizvodnja električne energije se povečuje hitreje kot je to predvideno v gospodarskem načrtu za pet let. Letos bomo pridobili okoli 7300 milijonov kWh električne energije. Načrt za prihodnje leto predvideva novih 900 milijonov kWh. Po vsem sodeč bomo leta 1960 dosegli proizvodnjo, na katero smo računali šele v letu 1961, to je 9 milijard 300 milijonov

kWh. Kljub tako ogromnemu povečanju proizvodnje, saj je let-a že šestkrat večja kot pred vojno, pa je vendar vprašanje, če bo energije dovolj. V gospodinjstvih se je namreč neverjetno povečala uporaba električnih aparatov, predvsem električnih štedilnikov in likalnikov. To je sicer zelo ugodno in zato bo treba bržčas prej kot smo računali graditi nove hidroelektrarne. Gospodinjstvo mora zagotoviti zadovoljive količine elektrike, saj je to zelo važno za življenjski standard delovnega človeka.

Zelo važen je načrt kmetijske proizvodnje. Če bomo ustvarili predvidevanja za leto 1959, bomo dosegli večjo proizvodnjo kot smo nanjo računali v letu 1961. Posebej moramo zapisati, da ta naloga ni zasnovana na pričakovanju nekakšnega izjemnega rodnega leta. Nasprotno, računamo le na povprečno leto. Vse je zasnovano pravzaprav na dosedanjih uspehih. Pokazalo se je namreč, da investicije za kmetijstvo lahko prinesejo uspeh prej kot bi pričakovali. Ker bomo tudi v prihodnjem letu izšli za napredek kmetijstva velika sredstva, opravilno lahko računamo na velike uspehe. Skupna proizvodnja naj bi bila v prihodnjem letu za 20% večja kot letos in za 3% večja kot v letu 1957, ko je bilo, kot znano, zelo leto rodno. Na 250 tisoč hektarjih, ki bodo posejani s pšenico, bomo uporabili tako imenovano splošno agraroteknično (globoko oranje, seme visokorodne pšenice, potrebno gnojenje itd.). Na drugih 650 tisoč hektarjih pa bomo pšenico obdelovali boljše,

Nezadržano naprej

kot doslej. Na teh hektarjih bomo porabili semena visokorodne pšenice ali pa bomo boljše gnojili. Za setev v letošnji jeseni je bilo na razpolago 31 tisoč traktorjev, polmladi pa jih bo še več. Umetni gnojil bomo porabili za okoli 300 ali 400 tisoč ton več kot doslej, to je 1 milijon in 500 tisoč ton. Če bi bila letina kljub temu slaba, zaradi rezerv in opreznega planiranja ni nevarnosti, da bi se zmanjšala osebna potrebnost. Skratka, plan za leto 1959 odpira glede tega perspektive, čeprav nič ne tvegamo.

Posebno vprašanje, ki ga obravnava načrt za prihodnje leto, je zaposlovanje nove delovne sile. V prvih letih petletnega načrta, to je lani in letos, smo zaposlili mnogo več delavcev in nameščeno

ki dotlej. Na teh hektarjih bomo porabili semena visokorodne pšenice ali pa bomo boljše gnojili. Za setev v letošnji jeseni je bilo na razpolago 31 tisoč traktorjev, polmladi pa jih bo še več. Umetni gnojil bomo porabili za okoli 300 ali 400 tisoč ton več kot doslej, to je 1 milijon in 500 tisoč ton. Če bi bila letina kljub temu slaba, zaradi rezerv in opreznega planiranja ni nevarnosti, da bi se zmanjšala osebna potrebnost. Skratka, plan za leto 1959 odpira glede tega perspektive, čeprav nič ne tvegamo.

Posebno vprašanje, ki ga obravnava načrt za prihodnje leto, je zaposlovanje nove delovne sile. V prvih letih petletnega načrta, to je lani in letos, smo zaposlili mnogo več delavcev in nameščeno

cevi, kot je predvideval načrt. Zaposlili bi morali le okoli 120 tisoč novih ljudi na leto, zaposlili pa smo jih toliko, da bi znali uresničiti petletni načrt gospodarskega razvoja v tem pogledu že konce prihodnjega leta ali pa v štirih letih, če bi tako nadaljevali. Zato načrti kot posebno nalogo vseh družbeno upravnih in samoupravnih organov nalaga dosledno izvajanje plana glede tega. Zaposlili bomo smeli le 125 tisoč novih delavcev in nameščencev. Prevelik priliv delovne sile namreč resno vpliva na porast produktivnosti dela. Mimo tega pa na novo zaposleni vplivajo na zmanjševanje osebne potrebnosti prebivalstva v mestih in industrijskih središčih. Od pravilne politike zaposlovanja je odvisno, ali bomo povečali produktivnost dela za 6,5%, to je toliko, kot predvideva načrt za prihodnje leto. O drugih nalogah gospodarskega načrta pa bomo bralece seznanili prihodnjimi.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Prejšnji teden so bile v ZDA tako imenovane vmesne volitve, ko Američani sicer ne volijo predsednika republike (te volitve bodo čez dve leti; od tedaj vmesne volitve), pač pa volijo ves predstavniki dom, tretjino senatorjev (predstavniki dom in senat tvorita kongres) in dve tretjini guvernerjev posameznih zveznih držav. Rezultati letošnjih vmesnih volitev so bile: predstavniki dom: demokrati so dobili 281 sedežev proti 153 republikanskim; senat: demokrati 26 sedežev proti 8 republikanskim, tako da ima zdaj senat skupno 62 demokratskih in 34 republikanskih senatorjev (prej 49 in 47); guvernerji: 25 demokratov proti 8 republikancem, tako da ima zdaj 34 zveznih držav demokratske, 14 držav pa republikanske guvernerje (prej 29 in 19).

Te številke dokazujejo, da so republikanci doživeli zelo hudo poraz. To velja celo za njihove dolgoletne trdnjave. V državi Vermont ni bil že nad sto let izvoljen noben demokratski guverner. — Isto velja za novejšo zgodovino Kalifornije, kjer je na volitvah pogorel republikanski kandidat za guvernerja, demokratski senator Knowland. V državi Ohio je pobornika izolacionizma republikanec Briekerja gladko sprednel skoraj neznan demokrat. Če bi hoteli nekoliko posploševati, bi dejali, da je zmagovalo predvsem mlado in liberalno krilo demokratske stranke in da velja to deloma tudi za republikance. Zanimljivo je na primer, da je zanesljivejša demokratskega kandidata (na precejšnje presenečenje javnosti in v nasprotju s splošno tendenco volitev) v New Yorku, Harrimana, premagal repu-

blikanec Nelson Rockefeller, ki je tako postal guverner države New York. Vzrok za tako hudo poraz republikancev na vmesnih volitvah je več. Oglejmo si jih po vrsti.

Recesija ali gospodarsko nazadovanje. Čeprav se je v zadnjem času gospodarski položaj v ZDA zboljšal, so se ljudje je spomnili starega Roosevelta in demokratov, prepričani, da jih bodo ti bolje varovali pred gospodarsko krizo in brezposelnostjo. Republikanska stranka je še zmeraj na glasu, da v znatni meri brani interese velekapitala.

Gonja proti sindikatom. — V nekaterih sindikalnih organizacijah, posebno v sindikatu prevoznikov, ki ga vodi zloglasni Jimmy Hoffa, so v zadnjem času odkrili primere korupcije, izsiljevanja in strahovanja delavcev. Republikanci so si od tega mnogo obetali. Take primere so hoteli izrabiti za splošen napad na sindikalne pravice in hoteli uvesti zakonodajo, ki bi močno omejevala sindikate in jih oslabil pred velekapitalom. Ta politika jih je drago veljala. Člani sindikatov so strnjeno glasovali za demokrate.

Farmarski glasovi. Republikanska vlada, pod vplivom ministra za kmetijstvo, je postopoma ukinala subvencije farmarjem za posamezne pridelke. Navajeni dolgoletnih subvencij že od začetka druge svetov-

ne vojne, so se farmarji nenadoma znašli v precej težavnem položaju. Republikanci so sicer trdili, da to ne bo vplivalo na volitve, toda rezultati kažejo, da je.

Naposled ne smemo pozabiti tudi na Dullesovo zunanjo politiko «do roba vojne», ki gre tudi Američanom na živce. Potem gre za vprašanje proračunskega primanjkljaja, ki ga skuša republikanska vlada čim bolj zmanjšati ne glede na recesijo, brezposelnost, pomoč posameznim državam pri stanovanjski izgradnji

Zmaga demokratov

liid. Volilci, ki so glasovali za demokrate, si gotovo obetajo več zvezne pomoči.

Zato je v naslednjih dveh letih pričakovati precej hudih trenj med republikansko vlado in demokratskim kongresom. Vlada bo se naprej zahtevala čim strožje varčevanje, medtem ko bodo demokrate skušali izpolniti svoje predvolilne obljube. Brez denarja pa obljub po navadi ni mogoče izpolniti. Toda do trenja bo prišlo tudi med staro in mlado demokratsko «gardo», posebno tisto z Juga. Mladi demokrate, ki so zmagali na teh volitvah, bodo hoteli imeti svoje zastopnike v odteljenih kongresnih odborih. Do leta 1960 bo to nekažno dvodeljno med Belo hišo (izvršna oblast) in Kapitulum (zakonodajna oblast). Demokrate upajo, da bodo takrat zavzeli tudi Belo hišo. S tem bi poslala njihova zmaga popolna, odgovornost pa tudi.

Še o hibridni koruzi

(Nadaljevanje)

Uspehi v setvi hibridne koruze bomo dosegli le, če bodo kmetijske zadruge prevzele v celoti vse tiste faze dela, ki so odločilne za uspeh. To je osnovna obdelava, gnojenje, okopavanje in zaščita. V tej proizvodnji ostanje kmetovalcem vsa vprežna in ročna dela, zagotovitev gnoj in posravnica

Enota	Cena po enoti	Količina	Vrednost KZ:	višina kmet:
seme kg	150	25	3.750	3.750
hlev gnoj (30%) kg	2	30.000	60.000	30.000
tomaska — kg	17	500	8.500	9.350
kaljeva sol — kg	17	200	3.400	3.400
nitrosol 8/8/16 kg	25	500	12.500	12.500
nitromonkal — kg	25	400	10.000	10.000
herbicid — kg	450	4	1.800	1.800
materiální stroški			70.800	40.600
strojne storitve KZ — ure vpreza in delo proizvajalca — ure strokovna služba dn zavarovanje (2,6%) obresti na obrat. sredstva, 6% renta			17.630	27.640
skupaj			149.231	71.591

Stroški za 1 kg 19,90 din, dohodek 7,500 kg a 29 217.000 din, vlaganje KZ 48%, vlaganje kmetovalca 52%. Delitev dohodka v naturi:

KZ 3,600 kg (48%); kmetovalec 3,900 kg (52%).

Cim večji je pridelček, tem bolj se poveča udeležba obeh v dohodku. S tem načinom kooperacije dobi ogromna večina kmetovalcev pri mnogo manjšem vlaganju dela, vprege, brez vsakega vlaganja gnojil in zaščitnih sredstev delansko več zrna (3.900 kg), kot so ga sami dosedaj pridelali. V proizvodnji mora kmetovalec sodelovati s 30.000 kg hlevskega gnojla v obračunu pa se mu prizna 50%, to je 15.000 kg, ker se ostalih 50% ne izkoristi, ampak služi za kolonija gnojla posevku, ki sledi koruzi. Kmeto-

Semič kupuje krompir v Ljubljani

Kmetijska zadruga v Semiču odkupuje zelo malo kmetijskih proizvodov, češ da kmetovalci nočejo prodajati, ker so odkupne cene prenizke. Sicer pa, zakaj bi se mučili z odkupom, ko je mogoče zasužiti na lažji način!

KLAVNICA SEMIČ odkupuje gnojlo in prašiče za domačo potrebo in preprodaja zakla-

no živino raznim mesarskim podjetjem. Dogovorjenih cen pri odkupu ne upošteva, kupuje tudi »na čez« in razen tega še pri neposrednem proizvajalcu — pri kmetu. Zadruga je zahtevala od klavnice seznam živine, odkupljene na njenem področju; postavila je zahtevo, da ji plača klavnica 2 dinarja od kilograma odkupljene živine. Razumljivo, saj ima vendar le združna pravico odkupovati! Klavnica je na tak obravnavo pristala in v zadrugo blagajno je »kapnilo« 74.000 dinarjev. Primer je časten tako za zadrugo kot za klavnico.

Na področju zadruge je, kot je izjavil upravnik, blizu 10 vagonov presežka krompirja, vendar ga ni zadruga dosegla še nič odkupila. Splošno trgovsko podjetje Semič išče krompir za svoje potrebnosti v Ljubljani! 6. novembra letos je prejelo od podjetja Saje - zelenjava iz Ljubljane želje po 12 din kilograma krompir po 12 din! Stroške prevoza od Ljubljane do Semiča je plačalo Splošno trgovsko podjetje Semič. Poslovodinja postalovalnica št. 1 je izjavila, da ga bodo morali prodajati (namreč krompir) po 10 dinarjev kilogram, ker sicer ne bo šel v promet. Splošno trgovskemu podjetju Semič lahko torej čestitamo k zaslužku... Samo preko ceste bi moral stopiti ali upravnik zadruge ali upravnik trgovskega podjetja, da bi se dogovorila za odkup krompirja na semiskem področju in vse bi lahko bilo v redu.

pridelka. Ker prevzema kmetijska zadruga izvršitve najvažnejših del in financiranje skoraj celotne proizvodnje, je seveda možno organizirati setev hibridne koruze samo v popolni kooperaciji. Takšna kooperacija mora biti zanimiva za oba, ki sodelujeta v proizvodnji, to je za kmetovalca in zadrugo. Da je to tako, nam dokazuje naslednja proizvodna kalkulacija za 1 ha hibridne koruze in pridelok 75 stotov koruze.

valec mora obvezno ročno sejalati po setvi, dvakrat ročno okopavati v vrstah in tretjič vprežno in ročno odkopavati ter pospraviti in sušiti pridelček. Zadruga v proizvodnji obvezno sodeluje z dobavo semena dobavo in trošenjem gnojil ter herbicidov (skropljenje za zatiranje plevela) zavaruje pridelke in zagotovi strokovno službo, ki strokovno-tehnično vodi proizvodnjo. V obelavi nastopa kmetijska zadruga z globokim oranjem ali pa z globljim oranjem in podrhljanjem s kultiviziranjem, dvakratnim strojnim okopanjem in skropljenjem posevka.

Kot vidimo, vložijo kmetijske zadruge v setev hibridne koruze mnogo truda, pa tudi nove mehanizacije. Zemljišče lahko pripravimo le z dobrimi trak-

torjem, ki bo imel ustrezne podrhljače ali plug za globlje oranje, kopljalce za medvrstno obdelavo. Za pripravo zemljišča in obdelavo potrebujemo vsaj 4 traktorjske priključke. Sedanja mehanizacija nam omogoča setev na 2.000 ha, kolikor znaša plan, zato bodo zadruge in posestva še v teku te sezone nabavile 54 novih traktorjev, tipa Ferguson z ustreznimi priključki.

Ker je delo na malih parcelah nerentabilno, zadruge ne bodo sodelovali v kooperacijski proizvodnji na parcelah, ki so manjše od 0,30 ha. Seme hibridne koruze in gnojila za neorganizirano proizvodnjo sploh ne bodo v prodaji.

(Se nadaljuje)

Tatvine, nesreče, hudobija...

Zeparji so se pojavili — 20. oktobra je neznanec ukradel v mestnici v Novem mestu tovarišu M. L. z Grma iz žepa denarnico z vsemi dokumenti in 2500 dinarji gotovine.

Enak slučaj se je pripetil istega dne v trgovini Borovo v Novem mestu, kjer je žep izkamenil tovarišu A. G. iz Karteljevega denarnice s 14 tisoč dinarji gotovine in z dokumenti.

Potrsoški, bodite previdni! Kadar je sneča, posebno na sema-nejah dni!

Tatvina orožja. — 45-letni Jože Levstik iz Kočevja je v ruve dni oktobra ukradel Albinu Stravzu

sovo orožja v vrednosti šest tisoč dolarjev v Staveh vasi Strajco in več dolarjev. Vse to je prodal za pet sto dinarjev K. B. z Dvora.

POZAR ZARADI KRATKEGA STIHA

21. oktobra, malo pred polnočjo, je izbruhnil požar na podstrešju strojne delavnice Novolesovega obrata v Soteski. Povzročil ga je kratak stik v električnih napeljavah. Ker so delavci v gasilnici takrat pričeli gasiti, so ožreli hitro pogostili. Skode iz okoli 20 tisoč dinarjev.

ZNANI PRETEPAC

Stane Bruha, star 23 let, z Dolca pri Stopičah, je v kratkem razdobju povzročil kar tri hude telesne poškodbe Zaposlenih pri Mladi montaji. Novo mesto, 29. oktobra je hudo telesno poškodoval uslužbenca tege podjetja Antona Lana in tako povzročil še eno hudo telesno poškodbo. Upajamo, da mu bodo sodniki znali odhititi kri.

MUDOBIIJA

Kambič Alojz iz Gradnika, star 61 let, je 4. oktobra odrezal rep volu. Ki je last sovačana Antona Golobca. Vol je bil takrat na pašu. Vrednost vola je zato za 15 do 20 tisoč dinarjev manjša.

Novomeški živilski trg in sejmšče

• V ponedeljek, 10. novembra je bilo na novomeškem živliskem trgu dobiti vsakega, le za 18.000 je bilo precej povpraševanja, dokler ni prišla montaji. Novo mesto, 29. oktobra je hudo telesno poškodoval uslužbenca tege podjetja Antona Lana in tako povzročil še eno hudo telesno poškodbo. Upajamo, da mu bodo sodniki znali odhititi kri.

OPOZORILO

Svet za blagovni promet ObLo je na osnovi odloka o kontroli cen pozval vsa obrtna podjetja, da predložijo v kontrolo cenlike od 30. 9. 1958.

Ker nekateri obrtni obrati še niso predložili zahtevanih cenikov od 31. 10. 1958, opozarjamo, da bomo proti kršilecem po 15. 11. 1958 ukrepali po zakonu o kaznovanju.

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO OBLO NOVO MESTO

NENAVADNA SMRT

Kap je zadel Antonio Silo iz Novega mesta, ko je brala časopis. Našli so jo 23. oktobra mrtvo, ko so vdali v stanovanje, ker je bilo iz notranje strani zaklenjeno. Ležala je na divanu, z očali na očeh, zraven nje pa časopis Pokojnica je bila stara 81 let.

Pogovor ob ognju

Hiša za gajbo grozdja

Enainštirideset let

Križa kapitalistične družbe je bistveno poglobila in pospešila oktobrska socialistična revolucija, ki je tudi sama izbruhnila na tleh splošne krize kapitalizma. V Sovjetski zvezi se je izvršila prva zmagovita revolucionarna socialistična sprememba družbenih odnosov in s tem se je začel proces revolucionarne preobrazbe sveta.

Valovi velikega Oktobra že štirideset let neprenehoma močno vplivajo na razvoj socialistične verižne reakcije v družbenih odnosih vseh narodov in vsega sveta, spodbujajo in usmerjajo številne evoliucijske in revolucionarne procese k enotnim socialističnim ciljem. Ker se velika oktobrska socialistična revolucija povezuje z vsemi temi procesi in se v njih nadaljuje, je dejansko prerasla v svetovni proces razvoja socializma.

— Iz prvega poglavja Programa ZKJ

Pavle je prišel na avto cesto pred tremi meseci. Srečal sem ga nekega večera v Grmovlju in zapletla sva se v pogovor.

»Komaj sem se odločil, da pridem na avto cesto. Saj veš, kako je: začeli so se sejmi, začele se bodo svatbe, in kdo bo vodil kolo, ko me ni doma! In kaj šele, ko se začno vasovarnja! Ko se zvečeri, zakurijo dekleta sredi vasj ognj, tebe pa kar mravljinčji spreletavajo od miline. Fantje nakrademo koruznih storžev in jih pečemo na ognju. Če dekleta vzamejo fantu pečen storž, je znanec, da ga ima rada. Dekleta pojo, ti pa čutiš, kako ti nekaj gomezija pod kožo in bi se najraje oženil. Ob ognju so vsa dekleta videti lepa. Pa rečeš očetu: »Oče, zasnubi mi tisto Stevanovo«. Porodiš jo, pa je sploh še ne poznaš. Pozneje ti je žal, saj imaš šele šestnajst let. Seveda sledi ločitev. V naši vasi je veliko ločenih zakonov.«

Malo dije se skozi hrastovo krošnjo svetilka tabornj ognj. Greva tja. Zbranih je veliko brigadirjev. Plamen zdaj močneje, zdaj slabše obseva njihove obraze.

Zraven naju sedj dekle v kratkih hlačah. Pavle se nasmehuje.

»Zakaj se smeješ?«

»Veš zakaj v moji vasi mladi-takole obleteno deklo, to bi bilo pravcavo čudo. Jaz imam sestro. Vsak dan gre peš osem kilometrov dalje v šolo. Lahko bi se vozila s kolesom, toda vaščani pravijo, da je sramota, če se ženska vozi z bicikljem. Poletni se bova šla na reko kopat. V moji vasi se kopljejo samo v lesenih koritih.«

Ognj vse močneje osvetljuje dolinico. Prijatelj nadaljuje:

»Dobro je, da gre človek malo po svetu, da kaj vidi. Naučil sem se voziti traktor. Videl sem, kako je neki kmet v lopu postavil kole in razgrnil po njih seno, da se suši. Pri nas pa se to moči in moči, dokler ne počrni.«

Ogledujeva ognj.

»Veš zakaj v moji vasi mladi na hodj v cerkev?« me vpraša Pavel.

»Menda zato, da molj.«

»Ne, ne. Toda pride nedelja, pa ne vemo, kje bi se pozabavali. Zato gremo v cerkveno predurje. Vraga, pa ne molimo! Toda popi pripravijo najprej molitve, nato pa zabavo. Pametni so.«

Nekje nedelje smo se zbrali v cerkvi. Pop bere molitve, mi se pa pogovarjamo. Kdo te vpraša za molitve? Nekaj moj prijatelj govori z dekletom, pa se glasno smeje. Popu je preki-pejo. Nehal je z molitvijo pa nas začel zmerjati. Iz skupine so odjeknili vzkliki: »Le naprej, pop, sam si! Pop priteče k dekletu in zarohni: »Domov, nevernica!«, ker je to deklo bila njegova sestra. Dekle se je še naprej smejala.«

Po obrazih razigranih brigadirjev so trpolej rdeči odsevi ognja.

Draga — to je majhen kraj, naselje na Dolenjskem ob Krki. Letos aprila je poleg nje kot goba zrastle nove mestece. Čeprav majhno, je imelo precej prebivalcev. Okrog tisoč.

Naj povem, kako je ta dolenska vasi postala prijateljca mladinskega naselja »Marija Bursac« in kako je neki kmet — imena mu ne vem, kar tudi ni važno, saj bi bil namesto njega lahko kdo drug — sezidal hišo.

Začelo se je kot običajno. Prišli so mojstri in začeli kopati jame za temelje. Malo so delali, malo počivali, bodoči lastnik hiše pa je plačal. Bil je tudi malce nestrpen, kajti delo je šlo počasi od rok.

Tako bi šlo do kraja, da ni prostor za hišo bil po naključju poleg mladinskega naselja. Brigadirji so gledali, kako mojstri gradijo hišo. Gledali en dan, dva, tri, nato pa stoptli h kmetu.

»Čuj,« so mu rekli. »Nekaj ti predlagamo. Odpovej delavcem in mojstrom delo, pa ti bomo mi zgradili hišo, in še ceneje.«

»Kaj znate zidati? Gledal sem vas na gradbišču, dobri delavci ste.«

»E, bomo že znali!«
 »Ampak kako mislite: ceneje?«
 »No, manj te bo stalo.«
 »Koliko manj?«
 »Imaš vinograd?«
 »Imam.«

»Vidiš: prinesel nam boš gajbo grozdja, mi ti bomo pa hišo postavili.«

Tako so brigadirji Karlovske brigade začeli delati na dveh gradbiščih. Popoldne na trasi avtomobilske ceste, popoldne pa so zidali hišo svojemu novemu sodsu.

Kmet iz Drage je bil zadovoljen. V desetih dneh je bila hiša zgrajena. In zdela se mu je lepša, kakor je mislil, da bo.

Seveda ni prinesel le ene gajbe grozdja, ampak več gajb.

Tako je zraslo novo prijateljstvo. Na trasi avtomobilske ceste, v majhni vasi Dragi, ob Krki na Dolenjskem.

Drugo leto, ko bodo brigadirji prišli v Paračin, Niš ali Demir Kapijo, si bo morda še kdo zaželel zgraditi hišo. Če bodo mladinci blizu, naj se spomnijo te zgodbe.

Božidar Veljković

V objemu brigade

Vzdušje okrog nas res ni bilo tako, da bi človeka navduševalo: bele božniške postelje in vonj jodoforma. Ležal sem in niti poskusil nisem zmotiti tisti-ne velike sobe, v kateri nihče od operiranih, kot je kazalo, ne če prvi začetj pogovor.

»Tovariš, če kadiš, bi te zaprosil za cigareto...«

Obrnil sem se proti mladeniču, ki je ležal poleg mene in dotlej vztrajno molčal.

»Kadim, toda nimam cigarete. Vrhu tega je kajenje tukaj prepovedano. Lahko bi te napodil.«

»Ne bodo. Le polički. Morda boš še katero našel, a?, mi je navihano pomežiknil.«

Ko sva prižgala vsak pol izsušene »Morave«, ki se je, ne vem kako, našla v moji omariči, je sosod globoko vdihnil dim z

užitkom strastnega kadilca in vprašal:

»Iz katere brigade si?«

»Ni važno. Brigadir sem od aprila.«

»Jaz pa od septembra.«

»Kaj so tudi tebe operirali?«

»Ne. Le malce sem butnil z nogo ob kamen pa so me strpali v te preklete ruhe. Veš, ta belina mi že žive; kamor pogledaš, vse belo. Na trasi pa... eh...«

Kratico malo: ne vzdržim več!

Peti dan je prvič vstal iz postelje. Obiskal so ga tovariši iz brigade. Bil je presrečen. Skakal je po eni noži med posteljami in vsem požge s cigareta-mi (»Priskrbel mi jih je moj in-tendant Joca; on ti je silak) in poskušal vsakega spraviti v smeh.

Doigo se je poslavljaj od svo-

jih tovarišev, ki so morali nazaj v naselje. Pa tudi oni kar niso mogli oditi, kakor da se poslavljajo od svojega najdražjega, od njega, malega Švrca, dekca z nekega naznanega vaškega pašnika.

Dva dni kasneje, ko sem zapuščaj novomeško bolnišnico, me je Švrca žalostno gledal s svojim velikimi očmi in skušal samega sebe nasmejati.

»Eh, jaz bedaki! Namesto, da bi si dal, kakor ti, odrezat sle-pič, sem pustil, da so mi takole zahomotali tačola. Je rekel in pomenljivo udaril z levo roko po mavcu.«

Zdaj bi tovarišem še lahko — takole...«

Skušal sem se posloviti čim veseleje. Švrca je razpotegnil usta v čuden nasmeh. Roka mu je bila vlačaj od potu. Cutil sem, da bi Švrca lahko zdaj zdaj zajokal. Ali pa se mi je le zdelo.

Minilo je nekaj dni. Slučajno sem prišel v mladinsko naselje v Dragi. Brigade so se vračale z delovišča. Na novi trasi se je zdajci ustavil bolniški avtomobil, iz njega pa je izskočil znan obraz z velikimi nasmejanimi očmi... Švrca! Stekel je proti brigadi, ki je ravno prihajala z nasipa proti naselju.

»Tovariši, hej, tovariši!«

»Glejte, Švrca! Hej, lepotecl! Bil je res ganljiv pogled na tega dekca v zavojih, ko je oprl na ramena svojih tovarišev korakal v brigadni vrstj in pel z

njimi pesem o delu. Ni me opazil. Na obrazu mu je trpolel smešljaj srečnega fanta, ki je našel tisto, kar mu je najdražje. Smešljaj, ki ga ničesar ni smelo zmotiti.

Zato se mu sploh nisem ogla-

sil!

Ivan Cehlč

»Slika,je še nas! — tako po-gosta prošnja na trasi...«

Gradivo in slike: iz MLADOSTI, Otočec ob Krki

Le malo dni in veliki dolg bo oddolžen. Končana bo dolga pot, na kateri je delalo na tisočih priidnih rok, neutrudno in požrtvovalno.

Kmalu bodo drneli avtomobili po tej cesti in nihče ne bo utegnil premišljevatj o fantih in dekletih, ki so tukaj sejali smeh in gradili trajnjava prijateljstva hkrati s to cesto, ki je dolga 80 kilometrov.

Od aprila meseca so bile na terenu in so se brigade mladih graditeljev. Njih je to okolje z veseljem sprejelo medse, saj

Naša skupna radost

se vsi radujejo novi cesti, novim možnostim potovanja. Zanimajo nas je, kakšen vtis so naredili graditelji avto ceste na prebivalce tistih krajev, kjer je bilo največ brigadirjev. Zato smo zastavili vprašanje ljudem raznih poklicev in starosti, ki smo jih mimogrede srečali. Vprašanje se je glasilo:

ANKETA z ljudmi, ki smo jih mimogrede srečali

- Profesor: »Mladi vse delajo z velikim zanosom in ljubeznijo, vredno občudovanja.«
- Železničar: »Lepo je biti mlad.«
- Časnikar: »Avto cesta je najboljša legitimacija mladega rodu.«
- Natakor: »Mladi in denar? Boljši od starejših, vedno dajo nাপিতinovo.«
- Tesar: »Vselej me pozdravijo kot starega prijatelja.«

Vesela sem, da imamo tako lepo cesto, po kateri se bomo lahko vozarili.

— Imate »Vespo«, da se boste vozarila?«

— O ne! Jaz ne gledam na svoj osebni prid, ampak na splošno korist avto ceste. In ta je velika.

USLUZBENEC (star 46 let) je hotel ostati anonimni. Rekel nam je le:

— Komaj čakamo, da bo cesta končana. Že sedaj, čeprav še nimamo pravice, se včasih peljemo po cesti. Včasih tvegamo tudi kazni, toda hočemo biti med prvimi, ki se peljejo z avtom po tej prekrasni cesti. Brigadirji zaslužijo vso pohvalo!

STANKO NOVAK, tesar pri »Pionir - Remont«:

— Zelo cenimo vse novo, zato smo tudi te ceste močno veselili. Cesta pelje čez moje posestvo in veliko mi je pokvarila. Toda plačali so mi pošteno, zato mi ni žal. Brigadirji so dobri in kadar me vidijo, me pozdravljajo, kakor da smo stari prijatelji. Tako prijetno mi je bilo, ko sem jih videl, kako grešo s pesmijo na delo. Kakor da so me za nekaj let pomladili!

JOZE BRAJER, millčnik (star 21 let) je bil službeno kratek:

— Ni bilo nobenih prestopkov, ki bi kršili ugled mladincev. Vse je bilo, kakor je prav. Avto cesto je treba čuvati.

PEPČA KONCEK, uslužbenka (stara 24 let):

— Kaj naj rečem? Lepo je imeti avto cesto. Da bi le še tovarne proizvajale več motornih vozil po nižji cenj — potem bi bilo vse v najlepšem redu...«

FRANC ZUPANČIČ, natakor (star 35 let):

— Mladj so radodarnijski. Napitnino smatrajo za svojo obveznost. Letos smo imeli veliko prometa prav na hvalo avto cesti. Upamo, da bo tako tudi v prihodnosti, potem bo dosti korist. Največ so nam doprinesli gostje iz Glavnega štaba in njihovi gostje...«

Vsi, ki smo jih vprašali, v našem soglasju, in vsi so odgovorili kakor domjenj: brigadirji so si očuvali svoj veliki sloves in avto cesta je naša skupna radost.

Radost vseh nas. Tistih, ki so jo gradili, in tistih, ki bodo potovali po nji. Saj to je isti pojem. Vse to se pove s preprosto besedo: naša radost.

Po anketi iz »MLADOSTI«, glasila graditeljev avto ceste.

»Vaše mnenje o avto cesti in kakšen vtis so brigadirji naredili na vas?«

MILAN DODIČ, profesor slovenske (star 44 let):

— Obiskoval sem mlade graditelje, ker me je zanimalo, kako delajo in kako napreduje delo. Lastnim očem nisem mogel verjeti, da gre delo tako hitro od rok. Ko sem jih obiskal prvič, je bila cesta komaj izkrcena, čez nekaj dni pa si se po nji že lahko peljal z avtom. Opazoval sem skupine fantov in videl, da so to zelo delavni ljudje. Kar nisem mogel verjeti, da so študentje. Delali so tako ljubenzljivo, da sem jih res občudoval. Kasneje sem vnovič obiskal mlade graditelje in videl, kako tudi »drobne« posle opravljajo z veliko zavzetostjo. Sadlji so rastline in urejavljali zemljo ob cesti. Vprašal sem jih, če se bo vsaka rastlina »prijela« in odgovorili so kakor v zboru: »Seveda se mora, saj jo mi sadimo!«

Toliko navdušenja dotlej še nisem videl. Poini so optimizma, in revolucionaruj so. In ta cesta je tudi neke vrste revolucija. Opazil sem, da so družabni, vedno pripravljani, da se z dovipom podžjo za delo. Duhoviti so. In kakšna naselja imajo — to spet zasluži vso pohvalo. Ko smo bili mladi, se nismo, moram priznati, tako trudili za red. Pravijo, da je naša mladina razbrzdana. Žal mi je, da je mnogi ne poznajo...«

FLORIJAN GOLOB, železničar:

— Vinograd in sadovnjak imam blizu ceste, zato sem stalno prihajal v stik z brigadirji. Nikoli nisem katerega zalotil, da bi brez vprašanja utrgal bresake ali grozdj. To so čudoviti, prečudoviti mladi ljudje. Veliko sem se pogovarjal s njimi in pomagali so mi, kadar koli so utegnili.

Za trenutek smo ga ustavili in vprašali, če niso železničarji morda ljubosumni na avto cesto.

— Tudi mi se veselimo, saj je to naše. Vseh nas. Da vam povem po pravici, nikogar ni, kar jih poznam, da bi ne bil vesel, kakor da mu je nekdo mostov postavil hišo.

GOSPODINJI se je zelo mučilo. Se svojega imena ni utegnila povedati. Rekla je le:

Zdaj je konec žele na let... največjem jugoslovanskem

Zdaj je konec žele na let... največjem jugoslovanskem

Mladina za kongres ZKS

Nove smernice za politično ideološko delo z mladino v sezoni 1958-59

Pred kratkim je bilo v Ljubljani republiko posvetovanje, na katerem so sodelovali odgovorni člani za politično-ideološko delo pri občinskih komitejih LMS ter zastopniki ostalih političnih organizacij, ki so odgovorni za vzgojo mladine.

Učenci v dogovoru s svetki za šolstvo, ki bi pri tem delu lahko nudili pomoč. V krožku naj bi sodelovala mladina, ki kaže posebno zanimanje.

V letošnjem letu bo namenjena večja pozornost politično-ideološki vzgoji mladine in upamo, da bodo z resnim delom doseženi lepi uspehi, ki ne bodo odvisni samo od vodstva, ampak tudi od mladincev po aktivih.

mladih članov vključijo v vrste ZK. Znano je, da dela v občinskih komitejih LMS okoli 1000 mladih ljudi, ki niso člani zveze, a so z delom dokazali, da zaslužijo to čast.

Na koncu posvetovanja so prebrali sklepe, s katerimi so se prisotni strinjali. Posvetovanje je bilo odlično organizirano in je prineslo v živahnem razpravljanju precej novosti, ki so jih uporabljali mladinski aktivisti pri dosedanjem delu na terenu v najrazličnejših oblikah.

Iz novomeškega okraja so se tega posvetovanja udeležili člani naslednjih občinskih komitejev: Novo mesto, Žužemberk, Mirna, Mokronog, Sentjernej, Krško, Črnomelj in Senovo.

24 milijard za kmetijstvo na Hrvaškem. Po družbenem planu LR Hrvatske bodo vložili za potrebe kmetijstva in za melioracije v prihodnjem letu 24 milijard din ali dvakrat več kot letos.

Se bova srečala tudi prihodnje leto na cesti bratstva in enotnosti kje v Srbiji ali Makedoniji?

moč starejših predavateljev. Razen tega bodo morali mladinski aktivisti pri svojem delu še nadalje uporabljati »Priročnik za mlade aktiviste«, ki bo zlasti v letošnjem letu posvetil več pozornosti objavi aktualnih tem. Priročnik bo prinašal teme z razlagami in sprejemljivi obliki, tako da jih bo lahko razumel vsak mladinec.

Zlasti bo potrebno skrbeti za vzgojo kadra na podeželju, ker bo tam naloga težja. Na občinskih konferencah že sprejemajo program dela, ki ga bodo potem posredovali mladini. Na koncu posvetovanja je bilo poudarjeno, da bo najlepši doprinos mladine kongresu Zveze komunistov Slovenije, ki bo drugo leto, če čim več

Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane v Novem mestu

Drevesa umirajo stoje

28. in 29. oktobra je gostovalo v dolejski metropoli Mestno gledališče Ljubljana in trikrat uprizorilo igranje Aleja Casana »Drevesa umirajo stoje«.

Prvo dejanje je pravzaprav zelo fantastičen začetek; tudi scensko učinkovito okolje modernega poslovnega in skrivnostnega urada vzbuja zanimanje.

Romantično resno komedijo z zelo mikavnim problemom je novomeško občinstvo sprejelo z velikim zadovoljstvom. Nekaj sentimentalnih vložkov, ki jih delo vsebuje, pribitja dogajanje publiki, da z zanimanjem sledi razpletu. Vsebina je zelo čudna. »Dobrodružno društvo« pomaga starim in mladim ljudem iz duševne depresije, negotovosti. Tako se znajdetta nekdo v »uradu za pomoč« dekle Marta in dedek Fernando Balboa.

nami. Glasovne finese te duševno trdne babice s pristnim humorjem razodevajo psihološko utemeljene utripe starice, ki je pripravljena v bolj tuji na odpuvek. Tudi dedek je bil prijeten in ljubezniv — lažni-vec iz dobrohotnosti. V težki situaciji z babico se pač odloči za obupno komedijo (Kopač). Simpatični mladi par sta bila Miklavc in Svetelova.

Igra Mestnega gledališča je napravila na gledalce zelo ugoden vtis. Zelimsi še več takih gostovanj.

Prof. Tone Trdan

Lepo je bilo na Mirni

Bilo je pred tremi leti. Sedela sem v drvečem vlaku in strmela skozi okno. Misli so se mi neurejeno vrstile v glavi. Potovčala sem v mladinski dom na Mirni. V drugi klet se je stiskal deček trinajstih let, namenjen tja kot jaz. Kako bom sprejeta? Bo res tako hučo kot so me svarili včasih? Se bom lahko privadila novemu okolju? Moj sopotnik je bil še bolj zamišljen in molčeč.

najin prihod pa jih je še posebno razveselil. V šolo sem hodila na Mirno. Kot štirinajstletno dekle sem obiskovala II. razred gimnazije. Učenje mi je delalo težave, v šolo pa sem zelo rada hodila. Posebno trda mi je predla v slovenščini. Z dobro voljo in velikim naporom pa sem se trudila, da bi bili z menoj zadovoljni vsi, ki so mi nudili pomoč in bili z menoj dobri.

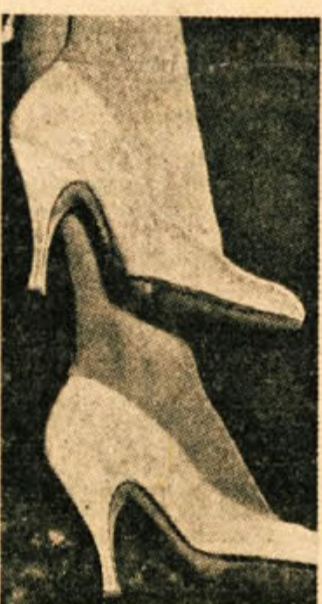
»Mirna«. Ozirala sva se okrog, motreč okolico. Na prvi pogled mi je bila Mirna všeč, ker je tako lepo obdana z griči. Kmalu sem na griču ob gradu zagledala veliko stavbo. Oglajšano sem vzdihnila, saj je moj bodoči dom prav lep in vabljiv med zelenjem, ki ga obdaja. Bolj sproščeno sem začela stopati navkreber. Ze so prišli razposajeni gojenci nasproti. Radovedne oči so naju spremljale. Začeli so spravevati vse mogoče stvari. Z obrazov sem jim brala, da so zadovoljni.

Se malo in brezskrbnih dni je konec. Pred menoj je resno življenje. Postati hočem bolničarka, ker želim pomagati drugim, kot so drugi pomagali meni.

Vida Kužnik

REDAKCIJA ZABAVNEGA VEČERA PD DUŠAN JEREB V NOVEM MESTU vabi vse, ki želijo sodelovati na II. nagradnem zabavnem večeru (komiki, recitatorji, pevci, godbeniki, folklorne skupine, neznani talenti), da pripravijo svoje točke in se 18. novembra ob 18. uri javijo v garderobi Doma ljudske prosvete v Novem mestu.

ŽENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ŽENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO

Tesna obutev često povzroča hudo fizično bolečino, vrhu tega lahko povzroči razne žulje, v nekaterih primerih pa celo izkrivljenje hrbtnice in želodčne motnje. Skupina francoskih zdravnikov trdi, da je tudi glavni vzrok posledica pretesnega obuvanja. Do tega zaključka so prišli, ko so ozdravili nekaj primerov migrene (stalnega glavobola) s tem, da so svojim pacientom kot zdravilo pripravili udobne čevlje.

Pralnica v Vidmu-Krškem

Ze pred enim letom si je Gosposdinski center v Vidmu-Krškem nabavljal pralni stroj, ki lahko naenkrat opere do 8 kg perila. Pralnico je prevzela stanovanjska skupnost, ki namerna in v kratkem urediti še likalnice in krpalnico. Pralnice se bo lahko posluževala odslej sleherni gospodinja, ki bo plačala za enkratno pranje perila 250 dinarjev, poleg tega pa bo morala dati tudi primerno količino pralnega praška. Ker je pralnica še prilepa obratovati, ni trenutno dovolj interesentov, čeprav je bilo zanjo v času predpriprave mnogo zanimanja. Z dobro propagando in kvantitetnim pranjem pa bo sčasoma tako obremenjena, da bo morala delati cele dneve, zlasti če se je bodo posluževala tudi gospodarska podjetja in samci. Z novo pralnico so v Vidmu-Krškem največ pridobile gospodinjice, predvsem tiste, ki so v službi.

Ker mislijo v Vidmu-Krškem še v tem letu ustanoviti dve stanovanjski skupnosti, eno za stare, eno pa za novi del mesta, bodo nekatera uslužbostna podjetja, tako tudi nova pralnica, na razpolago obema skupnostim.

Gotovo bosta novi stanovanjski skupnosti posvetili še več skrbi raznim uslužbostnim podjetjem, tako da se bo delovna žena še bolj razbremenila pri gospodinskem delu.

Varujte se bencina!

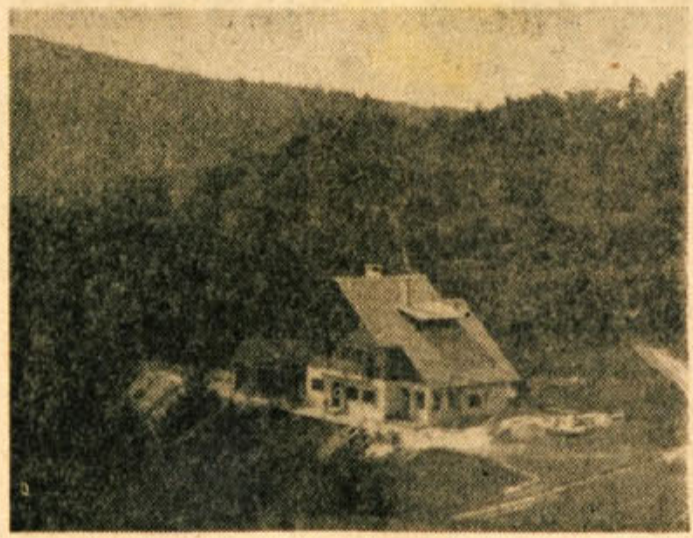
Velika angleška zavarovalna družba »Lloyd« ima točen pregled nesreč, ki so se pripetile njenim zavarovancem. Podatki tega zavoda povedo, da je največ hudih nesreč, pa tudi smrti, povzročila neprevidnost. Ugotovljeno je tudi, da ljudi doleti štirikrat več nesreč v njihovih stanovanjih kakor na delovnih mestih. Posebno veliko nesreč je povzročila neprevidnost z bencinom in petrolejem, ki ga v Londonu uporabljajo kot gorivo za sobne peči. Tako je bilo samo v enem letu zabeleženo 190 smrti in 846 hudo ranjenih, posledica viltanja petroleja v peči, 90 jih je umrlo, več sto pa dobilo hude opekline, ker so nepazljivo čistili obloke z bencinom.

Ali pravilno dihamo?

Medicinski strokovnjaki, pa tudi kozmetičarji čedalje pogosteje zatrjujejo, da sta tudi lepota človekovega telesa in njegovo zdravje mnogo bolj odvisna kot smo navadno mislili — od pravilnega dihanja. Znano je, da se prehranjujejo vsi deli telesa s krvjo, da je krvi potreben kisik, ki ga naš organizem dobiva z dihanjem. Pravilna prehrana vseh celic telesa je torej odvisna od dihanja — mnoge bolezni pa, tako trde strokovnjaki, nastajajo ali pa se laže razvijajo zaradi pomanjkanja kisika. Pri razvijanju pravilnega dihanja pa nam najbolj pomaga telovadba. Torej — telovadba, pa tudi druge veje športa, seveda zmerno golene, nam čuvajo zdravje in negujejo tudi lepoto. To lahko vidite tudi na spodnji fotografiji. Samo dekle v sredini je pravilno udihnilo — primerjajte njeno držo z držama na levi in desni sliki.

Nova kočna na Bohorju

Naša domovina je zelo bogata z naravnimi lepotami, ki privabljajo domače in tuje turiste, da si jih ogledujejo. Sumec Bohor, znan zlasti iz časa NOB, pozna že mnogo ljudi, vendar vam bi ga radi natančneje opisali, saj zaradi svojih lepote to tudi zasluži.

To je planinski svet, ki se pričena nekako severovzhodno od Sevnice in se razprostira proti vzhodu do reke Sotla na slovensko-hrvaški meji. Lepi so vrhovi Bohorja, zlasti Skalica (850 m), Javornik (1023 m), Plešivec (po domače Spic hrib 925 m), Oslca (963 m), Veterinik in drugi. Pogled s teh vrhov je na vse strani lep. Na vzhodu lahko vidimo Medvednico ali

Zagrebačko goro, proti jugu nam obstane oko na velikem in ravnem Krškem polju z Gorjenci v ozadju, na zahodu pa so Kum, Mrzlica, Partizanški vrh in druge gore. Tudi mogočne Julijce in Savinjske Alpe lahko zaznamo daleč v ozadju, na severu pa vidimo

so manjše in večje partizanske enote, delovala je partizanska bolnišnica in tehnika. Bohor je bil osrčje boja Kozjanskega odreda, ki je prav na tem področju klestil okupatorja. Zato si je mlado Planinsko društvo »Bohor« iz Senovega zadalo nalogo, da obnovi kočna na Bohorju, ki je bila ined vojno požgana. Nekaj deset metrov pod Plešivcem se stoji novo poslopje, manjka le še notranja oprema. Verjetno ni več daleč čas, ko bo kočna dokončno urejena in jo bodo lahko uporabljali vsi ljubitelji narave in šumečega Bohorja. Mnogi, ki poznajo naš Bohor le po himni Kozjanskega odreda »Bohor žari, Bohor je vstal«, ga bodo lahko boljše spoznali in ne dvomimo, da bodo temeljni gozdovi znova oživil pod stopinjami domačih in tujih turistov.

S. Sibila

DIETA PRI ŽOLČNIH BOLEZNIH

Zbirka diet pri različnih boleznih, ki jo izdaja Centralni zavod za napredek gospodarstva v Ljubljani, se je te dni obožgala z novo publikacijo, in sicer z Dieto pri žolčnih boleznih.

Knjižico, ki so jo mnogi bolniki nestrpno pričakovali, saj so obolenja žolčnega mehurja pri nas pogostna, sta napisali dr. Božena Zajec-Lavščak in Marija Gamis. Brošura je razdeljena v glavnem na dva dela, na zdravstvena in praktična navodila. V prvi del je razen zdravstvenih navodil vključil pregled hranil v zvezi z žolčnimi boleznimi, ter kemična sestava in kalorična vrednost najvažnejših hranil. Drugi del pa vsebuje praktična navodila, razlago kuharskih postopkov in izrazov, določanje mere, primer jedilnikov pri akutnem in kroničnem obolenju žolčnika in slednji recepturo, ki tvori jedro knjige. V recepturi najdemo recepte za juhe, prikuhe, solate, sladice, pižnce itd. skupaj 150 receptov.

Pozdrav iz JLA

Dolenjski fantje, ki služimo vojaški rok v Zadru, pošiljamo preko prijubljena domačega lista tople pozdrave so-rodnikom, znanec in prijateljem: Jože Bučar, Alojz Bevc, Anton Papež, August Blažič, Anton Eršte, Janez Kosač, Anton Krapež, Polde Strajner in Franc Oprinc.

Knjižica je bila natisnjena v nakladi 600 izvodov in stane 200 din. Nov silos belega žita. V predmestju Subotice gradilo velik silos za bela žita z zmogljivostjo 800 vagonov žit. Hkrati s silosom gradilo še moderen mlin, ki bo lahko v 24 urah zmlelo 12 vagonov žita.

... in a in k in j in šest ...

V sredo, 5. novembra, se je začel v strojepisnici novomeške Administrativne šole strojepisni tečaj.

Začeli so kar v temi, ker ni bilo luči. — Začnimo! — In a in k in j in šest in a in k in j in šest... Tečaj obseva 33 tečajnikov, trije moški in 30 žensk; vsi so uslužbeni, nameščenci pa tudi delavci in taki, ki so končali nekaj gimnazij, službe pa ne morejo dobiti, ker ne znajo strojepisati. Vodja tovarišica Dularjeva, organizirala pa ga je Društvo steno-grafov in strojepiscev v Novem mestu. Tečaj je ob sredah, četrtkih in petkih po tri ure.

P. J.

Ančka se je poročila...

Zamiranje za tečaj zdravstvenega prosvetljanja čedalje bolj narašča

Iz vseh občin našega okraja, Izop kosatega Bohorja, preko vinskih gor in zelene Krke tja do belokranjske Kolpe, so prišla poročila, da so se dekleta odzvala vabilu Rdečega križa, naj se tudi letos vpišejo v tečaj Rdečega križa za zdravstveno prosvetljanje.

Dekleta, ki ste zdrava in krepka v cvetju mladih let, morda še ne veste, kaj je zdravje! Zdravje pomeni zadovoljnost, srečo, osebno blaginjo in blaginjo vseh bližnjih ter vsega naroda. Pa kaj je še zdravje? To je lepota, veselje do življenja.

V tečajih Rdečega križa boste spoznale, kako je treba živeti, da si ohranimo zdravje in s tem lepoto pa mladost in srečo. Naučile se boste, kako morajo živeti dekle, žena in mati, da bodo zdrave same in družine.

Od vas, dekleta, naj pride pobuda, da bodo domačije lepo in gospodarsko urejene, da bosta zgodaj in gnojilca tam, kamor spadata, na gnojišču oziroma v gnojnici jami in na polju. Naučile se boste, kako se da s tem, kar doma pridelate, pravilno in smotrno pripraviti okusna in zdrava hrana, saj vemo, da je od hrane odvisna odpornost telesa proti raznim boleznim pa tudi telesna moč, gibčnost in lepota.

Pa še nekaj! Ne bi bilo prav, da bi bil letos potreben take razgovor: »Kje je pa danes Ančka?« — »Ne bo več hodila v tečaj.« — »Zakaj pa ne?« — »Se je poročila.« — »Alj mislite, dekleta, da je prav, da Ančka ne hodi več v tečaj?«

Vse je molčalo, rdečelčna deklica je bolj zase rekla: »Saj ni več punca.«

Ali res mislite, da Ančki ni treba več hoditi v tečaj? Ali že vse ve, kakšna mora biti mlada žena, da bo srečna s možem, da bosta delila drug z drugim veselje in srečo pa tudi tečaje, ki se pojavljajo v še tako sončnem zakonu? Ali bo znala paziti nase, da bo zdrava roditelja zdravega otroka in ga pravilno negovala?

»Ne, tega vsega pa gotovo še ne zna, Spet je bomo pripeljale

v tečaj. Tudi njenega Toneta bomo pregovorile, da ji ne bo brnil hoditi.« Tako se je tudi zgodilo.

Vse se je dobro izteklo. Ko je vse dve leti predavateljica Marija srečala mlado mamico Ančko, jo je ta nasmejana pozdravila in ji vsa srečna predstavila sinčka Jurčka, ki je že samostojno koračal poleg nje, in rekla: »Hvala vam, tovarišica, vaš ta zasluži, da je naš Jurček tako krepak in zdrav fantek.« Jurčkova okrogla lička so se nasmejale tovarišici Mariji, po-

njimi zastajali v znanju, zdravju in telesni vzdržnosti. Zdej tega res ne bo več treba. Na poletnih taborjenjih so mnogi od vas dokazali, da znajo ceniti zdravstvena predavanja. Za predavateljice so klicali in jih vabili: »Se pridite, še vas bomo poslušali! Zdej šele vemo, kako je treba pametno živeti.«

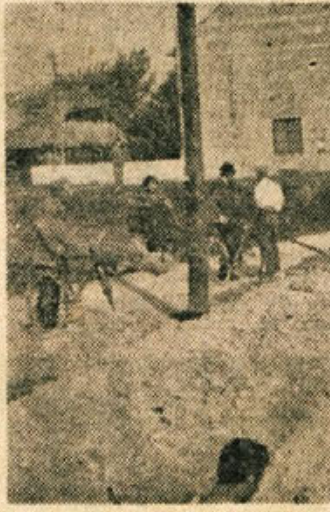
Priglasite se pri krajevnih ali občinskih odborih Rdečega križa! Ti odbori bodo organizirali tečaj ali samo za vas, fantke, ali pa bo nekaj predavanj skupnih za fante in dekleta.

Ing. Ivo Zobec

Praznik v Artičah

V nedeljo, 26. oktobra, je bil v Artičah velik praznik. V okviru počastitve občinskega praznika občine Brežice so odprli vodovod.

Ze v stari Jugoslaviji so Artičani razmišljali, kako bi rešili vprašanje zdrave in pitne vode, posebno še, ker je bilo več primerov epidemij tifusa. Takrat se je močno zavzel po navseh in načrtih Higienskega zavoda in Ljubljani za vrtanje vodnjaka sedanji predsednik vodovodnega odbora tov. Miha Haler, ki je s pomočjo ostalih vašča-

Artičani koplje jarek in polagajo vodovodne cevi

nov tudi izpeljal za misel. Kako težavno je bilo takrat delo v trdem in kamnitem terenu pri vrtanju, pove vzklik starca, sedaj že upokojenega očanca, češ da bo on prejel jugoslovanski kralj, kot bo stekla voda. In končno, po zaslugi doslednosti in z nepostuljive volje vaščanov, je iz globine 44 m le pretekla težko pričakovana voda. Med okupacijo pa so Kočevarji uničili električno napeljavo in odnesli motor.

Kmalu po osvobojenju se je sprožila zamisel, da bi se pos-

novno poskrbelo za pitno vodo, in pa, da bi Artiče dobile toliko vode, da bi jo v primeru požara ne zmanjkalo. Po vojni sta bila namreč že dva požara, vaščani ju pa niso imeli s čim pogasiti.

Da se Artičanom in šolskim otrokom zagotovi zdrava voda, so se vaščani dogovorili, da bo do namesta vrtanega vodovoda raje izkopal odprt vodnjak, ki naj bi bil osnova za vodovod. Lotili so se dela, skupaj vodnjak in ponovno dobili pitno vodo. Ta vodnjak je pri šoli in zamisljeno je bilo gledati, kako so vaščani prihajali po vodo s šaka, iz vozlički in kadmi.

Da se dokončno zgradi vodovod, so si Artičani izvolili vodovodni odbor s tov. Halerjem na čelu in gradbeni odbor, ki ga je vodil tov. Rožman. Oba odbora sta se takoj lotila dela, vaščani so pa s prostovoljnim delom podprli oba odbora in 26. oktobra je bil vodovod odprt. Delo ni bilo lahko. Delali so podnevi in ponoči. Bilo je opravičeno mnogo prostovoljnih ur, končno je pa voda le pretekla po ceveh. Trenutno je bil izpost urejen pri šoli in pri Zadrugnem domu. Ne bo pa dolgo, ko bo voda stekla po vsej vasi. Vaščani se tem potom prav lepo zahvaljujejo za pomoč ObLO v Brežicah, bivšemu OLO Trbovlje, tovarni Čeluloze Videm-Krško in vsem ostalim.

novi poskrbelo za pitno vodo, in pa, da bi Artiče dobile toliko vode, da bi jo v primeru požara ne zmanjkalo. Po vojni sta bila namreč že dva požara, vaščani ju pa niso imeli s čim pogasiti.

Da se Artičanom in šolskim otrokom zagotovi zdrava voda, so se vaščani dogovorili, da bo do namesta vrtanega vodovoda raje izkopal odprt vodnjak, ki naj bi bil osnova za vodovod. Lotili so se dela, skupaj vodnjak in ponovno dobili pitno vodo. Ta vodnjak je pri šoli in zamisljeno je bilo gledati, kako so vaščani prihajali po vodo s šaka, iz vozlički in kadmi.

Da se dokončno zgradi vodovod, so si Artičani izvolili vodovodni odbor s tov. Halerjem na čelu in gradbeni odbor, ki ga je vodil tov. Rožman. Oba odbora sta se takoj lotila dela, vaščani so pa s prostovoljnim delom podprli oba odbora in 26. oktobra je bil vodovod odprt. Delo ni bilo lahko. Delali so podnevi in ponoči. Bilo je opravičeno mnogo prostovoljnih ur, končno je pa voda le pretekla po ceveh. Trenutno je bil izpost urejen pri šoli in pri Zadrugnem domu. Ne bo pa dolgo, ko bo voda stekla po vsej vasi. Vaščani se tem potom prav lepo zahvaljujejo za pomoč ObLO v Brežicah, bivšemu OLO Trbovlje, tovarni Čeluloze Videm-Krško in vsem ostalim.

DOLENJSKI OBEŠČEVALEC

Ledenski koledar

Cetrtek 13. novembra — Stanislav Petek 14. novembra — Borisava Sobota 15. novembra — Polde Nedelja 16. novembra — Jerica Ponedeljek 17. novembra — Ljuba Torek 18. novembra — Milko LUNA: 18. novembra ob 5.39 urvi krajev.

KINO

Brezice 14. in 15. 11. ameriški film »Beo« 19. in 20. 11. ameriški film »Mata Hari«. Cromelji 14. 11. ameriški film »Čudezni otrok«. 15. in 16. 11. jugoslovanski film »Zemlja«. 18. in 19. 11. francoski film »Čiška, mama, moja žena in jaz«. Kostanjevica 16. 11. slovenski film »Ne čakaj na majo«. Metlika 15. in 16. 11. italijanski film »Milin ljubez«. 19. 11. ameriški film »Dobro jutro, dragi«. Mokronog 15. in 16. 11. ameriški film »V kanjonih Colorado«. Novo mesto »Krika« od 14. do 19. 11. sovjetski kinemaskopski film »Don Kihot«. 19. in 20. 11. francoski film »Begunci«. Semič 16. nov. ameriški barvni film »Pas za pistolo«. Ševčič 15. in 16. 11. ameriški film »Rob Roy«. Straža 15. 11. »Težave novoporočencev«. 16. 11. »Blika na klanec«. Trebnje 15. in 16. 11. francoski film »Državni sovražnik št. 1«. Predstava v nedeljo ob 16. in 19. ur. Žumberk 16. 11. italijanski film »Kruh ljubzen in ljubosimje«.

MALI OGLASI

Ugodno prodam mlad kolanec voz na področju Malin pri Semiču, zelo pripraven za vinogradnike. (za kolanec eventualno hmeljevala). Posašla v Malinah 17. v gostilni Drača pri Novem mestu in v upravlilista.

Sprejemam gospodinsko pomočnico, zdravo in pridno, z znanjem kuhinje ali računanja. Plača dobra Šale Pavla, Ljubljana — Stoženski trg 205.

Išem gospodinsko pomočnico z znanjem kuhinje 3.000 do 3.500 din. Svet Ojga, Kettejev dvored 15, Novo mesto.

Išem upravljalno sobo v centru mesta ali v bližini okolice. Naslov v upravlilista (678-58).

Kupimo staro, manjšo železno blagajno. Ponudba pošlajte na Pekariko Novo mesto.

Vinograd in kos senožeči 500 m od glavne ceste ugodno prodam. Polvedba pri Jerejni Svarcu v Mokronogu.

Kolesarji ...

28. oktobra se je kolesarka Jožeta Virš iz Roviša pri Krškem zaletela na ovinku ceste v Ratju v stanovanjsko hišo in se hudo poškodovala. Zdravi se v bolnišnici.

OBVEŠTILA

ZAVOD ZA POSPEŠEVANJE GOSPODINSTVA V NOVO MESTU organizira poseben kmetijsko-gospodinski tečaj za kmetijske delavce iz okolice Novega mesta. Poletka bo teoretično in praktično vsak dan, razen sobote in nedelje od 8 ure zjutraj do 15 ure popoldne. Pričetek tečaja 24. novembra 1958.

Kandidatkinje naj se prijavijo pisмено ali osebno do 20. novembra 1958 pri Zavodu za pospeševanje gospodinstva (Sindikalni dom) Novo mesto.

V DRVO SE JE ZALETEL

25. oktobra je na ovinku v vasi Libna pri Krškem zaneslo s ceste v drevo osebni avto Zvonka Matanoviča iz Zagreba, ker je prehitro vozil. Nesreča se je pripetila ob pol sedmih zvečer. Na vozilu je za 250 stotih dinarjev škoda.

PO JUGOSLOVANSKEM KONGRESU TELESNE KULTURE

Zdej pa k dejanjem!

NASA TELESNA KULTURA MORA SLONETI NA ŠOLSKI TELESNI VZGOJI. IZ MNŽIČNOSTI SE BO RAZVILA KVILA. PROFESIONALIZEM SE MORA IZKORENINITI. KOMUNE MORAJO PREVZETI SKRB ZA VZDRŽEVANJE OBJEKTOV. V OBCINAH EN OKRAJJI SE NAJ RESUJEJO GLAVNI FINANČNI IN KADROVSKI PROBLEMI. ORGANIZACIJE ZA TELESNO KULTURO MORAJO MED SEBOJ TESNO SODELOVATI.

Pretekli teden je bil v Beogradu pod pokroviteljstvom predsednika republike tovariša Tita prvi jugoslovanski kongres telesne kulture. Prisostvovalo mu je preko 190 delegatov iz vse Jugoslavije, razen njih pa še visoki gostje kot na primer podpredsednik ZIS tov. Aleksander Ranković in Rodoljub Colaković, predsednik Ljudske skupštine LR Sr. bivše Jovan Veselinov, člani ZIS Krsto Popivoda, Krste Crvenkovski, Cvjetlin Milatović, generala Ljubo Vučković in Otmar Kreačić ter drugi. Kongresu je prisostvovalo tudi preko 250 delegatov iz Slovenije, od tega 13 iz novomeškega okraja. Iz našega okraja so na kongres poslali svoje delegate: okrajni in občinski svet za telesno kulturo, Okrajna zveza »Partizan«, Okrajni komite LMS, Svet za zdravstvo OLO itd.

Kongres je zasedal tri dni. V četrtek dopoldne smo po slavljenu otvoritvi in po pozdravnem govoru tov. Aleksandra Rankovi-

PEKARIJA NOVO MESTO naropala vsa kostiča, prodajalce kruha in vse, ki bodo 23. novembra prodajali kruh, da pravilno pisмено naroče zadostne količine kruha in sicer do 29. novembra 1958. Za vsa navodila se obračajte na telefonsko številko 74. Hkrati naprošamo vse prizadete, ki bodo prevzemali kruh, da prinesejo s seboj pismena pooblastila. Za naročila se pripravljamo!

23. NOVEMBRAM BO VES DAN ODPRTA PRODAJALNA KRUIHA na Glavnem trgu in prodajalna kruha pri gimnaziju na Lohenski cesti — Pekarija Novo mesto.

ZA PRAZNIKE BO ODPRTA PRODAJALNA KRUIHA na Glavnem trgu: 29. novembra ves dan zaprti, 30. novembra in 1. decembra pa bo odprta od 7. do 10. ur. Poslej se ne bo odjemalo, da to upoštevajo. Pekarija Novo mesto.

CESTITKA

Janez Ivanušič iz Preloke 64 pri Aleslehih je praznoval v sredo 12.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 1. do 8. 11. je bilo rojenih 11 dečkov in 4 deklice. Poročila so se: Ivan Franjo, uslužbenec iz Makcova, in Justina Jamnik, delavka iz Novega mesta, Danijel Vinler, delavec iz Podgorca, in Franciška Munih, delavka iz Jurne vasi. Stanislav Skarab, tesar iz Rataja, in Marija Mrak, hči kmetja iz Vel. Brusic, Ljube Ludvik, delavec, in Antonija Skrbec, hči kmetja, oba iz Rataja, Janez Korasa, šofer iz Novega mesta, in Ana Verstovšek, uslužbenka iz Vel. Skrajnja.

Umrlj so: Julijana Udovc, posestnica iz Malkova, 59 let. Franc Jurček, upokojenec iz Krškega, 66 let. Jože Grigar, uslužbenec iz Novega mesta, 51 let. Jožeta Cavlov, gospodarica iz Brtina, 54 let. Jerica Šali, upokojenka iz Ljubljane, 68 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se pomenečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Jože Plut, strojni ključavničar iz Kloštra, si je s cikliziranjem poškodoval levo roko. Božidar Bele, mizarski vajenec iz Stopič, je pri telovadbi padel in si poškodoval desno koleno. Stane Zorko, parketar iz Ljubljane, je padel po stopnicah in si poškodoval tečaj. Janko Zore, posestnik iz Zabukovja, je je padel in si poškodoval levo roko. Ana Rodič, žena natakarka iz Trojara, je padla po stopnicah na vstavi in si poškodovala levo roko. Martij Brodrič, delavec s Krasina, je padel s peč in si poškodoval prst leve roke.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Stefica Perkmaj iz Brezine — deklico, Katica Krofelin iz Klanca — dečka, Marija Medvedšček iz Nove Reke — deklica, Milka Regali iz Starega grada — deklica, Marija Korošič iz Gorice — deklico, Jagoda Feratovič iz Krške vasi — deklico, Anka Mijak iz Starega grada — deklico, Nežka Dimič iz Brstice — deklico, Slava Krivoč iz Radna — deklico, Stefica Beguš iz Mrzlove vasi — deklica, Matilda Drgešil iz Novih Dvorov — deklico, Burgica Božič iz Prusne vasi — deklico, Marij Cingulin iz Bratovškega vrha — deček, Milica Zevnik iz Borovca — dečka, Ljubica Stroj iz Čemehova — deklica, Slavica Zlatkovič iz Laduša — deklica, Marija Štintič iz Mladja — deček, Bernarda Župevc iz Brezine — deklico, Tereziya Tratar iz Zakraja — deklico, Angela Corabar iz Sevnice — deklico, Radovičica — deklico, Marija Rakoviča Ivanšek iz Trebeza — deklico, Anica Danko iz Lenarta — deklico, Tereziya Mirt iz Romeli — deklico, Mira Vilhin in Brezinska — deklico, Brigita Colarič iz Globočnic — deklico, Ivanka Frelj iz Gor. Pohance — dečka.

novembra 60-letnico. K temu jubileju mu iskreno čestitajo in vabijo se na krogo leta žena in otroci z družino!

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Kocu, vsem zdravnikom in ostalemu osebju novomeške bolnišnice za prizadevanje in uspešno zdravljenje moje hčerke Cvetke.

Fric Krevclj, Regčica vas

Okrajni odbor Rdečega križa Novo Mesto je dal namesto venca na grob pokojnega Alojza Metličiča 2.000 din. Dijaški kuhinji v Novem mestu, Pristrčna hvala!

Namesto venca na grob pokojnega Jožeta Gricarja je poklonila Sindikata podružnica trgovcev Novo mesto 2500 din. Dijaški kuhinji Novo mesto. Najlepša hvala!

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Kocu, vsem zdravnikom in ostalemu osebju novomeške bolnišnice za prizadevanje in uspešno zdravljenje moje hčerke Cvetke.

Fric Krevclj, Regčica vas

Okrajni odbor Rdečega križa Novo Mesto je dal namesto venca na grob pokojnega Alojza Metličiča 2.000 din. Dijaški kuhinji v Novem mestu, Pristrčna hvala!

Namesto venca na grob pokojnega Jožeta Gricarja je poklonila Sindikata podružnica trgovcev Novo mesto 2500 din. Dijaški kuhinji Novo mesto. Najlepša hvala!

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se pomenečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Jože Plut, strojni ključavničar iz Kloštra, si je s cikliziranjem poškodoval levo roko. Božidar Bele, mizarski vajenec iz Stopič, je pri telovadbi padel in si poškodoval desno koleno. Stane Zorko, parketar iz Ljubljane, je padel po stopnicah in si poškodoval tečaj. Janko Zore, posestnik iz Zabukovja, je je padel in si poškodoval levo roko. Ana Rodič, žena natakarka iz Trojara, je padla po stopnicah na vstavi in si poškodovala levo roko. Martij Brodrič, delavec s Krasina, je padel s peč in si poškodoval prst leve roke.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Stefica Perkmaj iz Brezine — deklico, Katica Krofelin iz Klanca — dečka, Marija Medvedšček iz Nove Reke — deklica, Milka Regali iz Starega grada — deklica, Marija Korošič iz Gorice — deklico, Jagoda Feratovič iz Krške vasi — deklico, Anka Mijak iz Starega grada — deklico, Nežka Dimič iz Brstice — deklico, Slava Krivoč iz Radna — deklico, Stefica Beguš iz Mrzlove vasi — deklica, Matilda Drgešil iz Novih Dvorov — deklico, Burgica Božič iz Prusne vasi — deklico, Marij Cingulin iz Bratovškega vrha — deček, Milica Zevnik iz Borovca — dečka, Ljubica Stroj iz Čemehova — deklica, Slavica Zlatkovič iz Laduša — deklica, Marija Štintič iz Mladja — deček, Bernarda Župevc iz Brezine — deklico, Tereziya Tratar iz Zakraja — deklico, Angela Corabar iz Sevnice — deklico, Radovičica — deklico, Marija Rakoviča Ivanšek iz Trebeza — deklico, Anica Danko iz Lenarta — deklico, Tereziya Mirt iz Romeli — deklico, Mira Vilhin in Brezinska — deklico, Brigita Colarič iz Globočnic — deklico, Ivanka Frelj iz Gor. Pohance — dečka.

Vse okrog cen

Svet za blagovni promet občine Novo mesto se je v sčetrtek 6. novembra zopet sestel. Razpravljali so o cenah, pregledali dosedanje ukrepe za ustalitev cen in se pogovorili o bodočem delu.

NOVE CENE

Svet je določil nove cene za krompir v drobni prodaji, ker so bile dosedanje v primeru s cenami na ostalih področjih prenizke. Nova prodajna cena krompirja na živilskem trgu je za bel krompir 14 din za kg, krompir merkur 11 din za kg.

Novomeške mesnice bodo odslej prodajale goveje meso po 270 din kilogram, komisija bo pa še razpravljala o cenah drobovine. Določili so tudi prodajne cene mesa za podčelzelske mesnice:

- govjeje meso 260 din kilogram,
- svinina 340 din kilogram, telatna 320 din kilogram.

ZA BRIVSKE USLUGE

Ker so nekateri brivci v Novem mestu dvignili cene svojih uslug, je komisija sveta razpravljala tudi o tem in določila naslednje najvišje cene: britje s kolonsko vodo in kremo 40 din, britje vratu 29 din, britje glave 100 din, striženje las 60 din, pranje glave s šamponom 70 din, masaža lasišča 40 din, moška vodna 80 din, striženje ženske glave 60 din, dendi frizura 80 din, navadno česanje 30 din, vodna ondulacija kratka 120 din, vodna ondulacija dolga 140 din, pranje kratkih las 100 din, pranje dolgih las 120 din, traj-

VELIKE RAZLIKE

Komisija za cene je ugotovila pri pregledu cenovnih krojaških in živilskih uslug, veljavnih 30. septembra, velike razlike med cenami za enake usluqe posameznih delavnic. Tako na primer velja izdelava ženske volnene obleke od 360 do 1200 din! Čeprav so v tem razmaku zajete podeželzelske in mestne šivilje, je razlika le prevelika. Približno enaka slika je pri krojačih.

Ceniki čevljarških uslug so precej vsklajeni in ni bistvenih razlik med cenami podeželzelskih in mestnih čevljarjev.

SE O CENIKIH

O tem, da morajo na vidnem mestu viseti v vseh obrtnih delavnicah ceniki uslug, smo že pisali. Organi občine so pričeli kontrolirati kako obrtniki izpolnjujejo ta odlok obč-

ne. Mnoga obrtna podjetja niso dostavljala do 1. novembra cenikov uslug, veljavnih 30. septembra. Proti temu bo občina ukrepala po predpisih. Pričeli so tudi s preverjanjem dostavljenih cenikov, ker verjetno tudi ti niso bili, vsaj nekateri dostavljeni brez potvorb.

IN ŽIVILSKI TRG?

Ukrepi, ki jih je občina podzvela za ustalitev cen na živilskem trgu, so nedvomno doslej precejšen uspeh. Kontrola, obveščanje preko zvočnikov, izobezben cenik in podobno — vse to je doseglo svoj namen. Kljub temu je občutili, da je kontrola na živilskem trgu še vedno prešibka, ter bi bilo dobro, da se ovzvočenje ne opusti, ker so se slabe posledice takoj pokazale. Novomeške gospodinjice naj ne uničujejo naporov občine, ki so v njihovo koristno, in naj ne kupujejo živila v Zablji vasi, pri pokopališču in v Bršlinju, ker s preplačevanjem in kupovanjem na omenjenih prostorih škodijo le samim sebi.

Svet za blagovni promet je ugotovil, da si mora dobiti celoltni pregled nad gibanjem cen v občini ter cene primerjati z onimi v ostalih področjih države. Hkrati bo moral reševati razne posebne primere, ki se bodo pojavili.

Kegljaška liga v Novem mestu

Aktivnost številnih keglskih klubov v Novem mestu je zelo močna vendar se je dejavnost klubov umanjala zaradi zločin redne tekmovanje. Tekmovanje v obliki prijateljskih srečanj in prvenstvenih tekmovalj je bilo le malo.

Zato je bila že večkrat izražena želja, da bi začeli z organiziranim tekmovaljem v Novem mestu. Tako je bila v začetku leta 1958 osnovana keglska liga klubov Novega mesta v kateri nastopajo vsi keglski klubi Novega mesta v najbolj privlačnem načinu tekmovalja — v borbenih arah.

Klubi so po tem načinu tekmovalja razdeljeni v več skupin. Moške ekipe tekmujejo v prvem in drugem razredu, ženske ekipe pa v svoji skupini. V prvem razredu nastopajo KK Plonir, KK Lučina, KK Dama, KK Partizan in KK Vseh devet. Prvak tega razreda bo tekmoval v prvem mestu. Medtem ko moški ekipi prepustijo mesto najboljšemu klubu v drugem razredu. V drugem razredu se potujejo za vstop v prvi razred KK Merkur, KK invalidi KK Novotek, KK Zeleničar in KK Kmet. V skupni ženski ekipi se borijo za nastop najboljša ekipa v Novem mestu KK Vseh devet, KK Majolika, KK Novotek, KK Zeleničar in KK Dolenjka.

Tako nastopa na tem tekmovalju nad 160 članov in 40 ekip keglske organizacije. Kar dokazuje množičnost in široko aktivnost te športne panoge v Novem mestu.

V spomladanskem delu tekmovalja so se vse tekme po določeni urniku odzrale samo v prvem razredu, kjer tekmujejo

klubi, ki imajo razen kvalitetnejše igre tudi več discipline. Cesar za tekmovalje v drugem razredu in ženski skupini ne bi mogli biti. Tekmovanje v drugem razredu se spomladi ni v celoti izvedlo vsled odstopa KK Kmet. V tem skupini je v jesenskem delu tekmovalja odstopila ekipa KK Dolenjka.

V jesenskem delu tekmovalja so bili v prvi polovici doseženi naslednji rezultati:

PRVI RAZRED:
KK Plonir : KK Partizan 370:200
KK Vseh devet : KK Dama 349:273
KK Partizan : KK Lučina 324:277
KK Plonir : KK Dama 334:234
KK Dama : KK Partizan 330:231
KK Vseh devet : KK Lučina 312:317

DRUGI RAZRED:
KK Zeleničar : KK Novotek 241:249
podržit kegljev: KK invalid : KK Merkur 201:273
KK Novotek : KK invalid 174:257
174:257
174:257
KK Novotek : KK Merkur 229:214
KK Zeleničar : KK invalid 112:212

ZENSKA SKUPINA:
KK Vseh devet : KK Majolika 226:226
KK Majolika : KK Zeleničar 229:273
podržit kegljev.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

JOŽETA FLORJANČIČA

po domače KOROŠČA

se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju novomeške bolnice in dr. Jakobčičeviču iz GS MDB za ves njihov trud v času njegove bolezni.

Prav tako se lepo zahvaljujemo OOZB, predstavnikom oblasli, vsem okrajnim in krajevnim organizacijam, gradbenemu podjetju »Beograd«, pevčim in godbi, govornikom za poslovljene besede, zlasti pa iskrena hvala gosticem in lovčev za njihovo ganljivo slovo.

Posebna hvala organizatorju pogreba, kot tudi vsem, ki so našega dragega očeta spremljali na njegovi zadnji poti in mu poklonili cvetje.

Otočec ob Krki Družina FLORJANČIČ

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

JOŽETA FLORJANČIČA

po domače KOROŠČA

se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju novomeške bolnice in dr. Jakobčičeviču iz GS MDB za ves njihov trud v času njegove bolezni.

Prav tako se lepo zahvaljujemo OOZB, predstavnikom oblasli, vsem okrajnim in krajevnim organizacijam, gradbenemu podjetju »Beograd«, pevčim in godbi, govornikom za poslovljene besede, zlasti pa iskrena hvala gosticem in lovčev za njihovo ganljivo slovo.

Posebna hvala organizatorju pogreba, kot tudi vsem, ki so našega dragega očeta spremljali na njegovi zadnji poti in mu poklonili cvetje.

Otočec ob Krki Družina FLORJANČIČ

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

JOŽETA FLORJANČIČA

po domače KOROŠČA

se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju novomeške bolnice in dr. Jakobčičeviču iz GS MDB za ves njihov trud v času njegove bolezni.

Prav tako se lepo zahvaljujemo OOZB, predstavnikom oblasli, vsem okrajnim in krajevnim organizacijam, gradbenemu podjetju »Beograd«, pevčim in godbi, govornikom za poslovljene besede, zlasti pa iskrena hvala gost

Zdaj že štejemo dneve, ko bo mladi jugoslovanski rod izročil cesto bratstva in enotnosti med Ljubljano in Zagrebom socialistični domovini za njen praznik — 29. november. Dovernena bo velika naloga, zapuščana naši mladini od samega marsala Tita.

Komu je neznan ta velikanski podvig? Kdo ni prisluskoval utripom srca tega mladinskega mravljišča? Kar sredi vode se je nastanil Glavni štab mladinskih delovnih brigad, ki vodi vse to velikansko in odgovorno delo. Na otoku sredi Krke, ki se počasi privija tam od Novega mesta in se leno vali proti Brežicam, kjer se združili s Savo.

Grad sredi Krke

prijatelje ima po vseh delih sveta. Občudovali so ga letos ob obisku mladih graditeljev velike ceste, ki poteka v bližini.

Teško je bilo tudi tem starim zidovcem med zadnjo vojno. Zasedel jih je okupator in se utrdil za močnim zidovi. Preprečiti je hotel partizanom gibanje po tej strani doline. Pa je s svojimi izdajalskimi pomočniki vred delal račun brez krečmarja. Ujel se je v past. Sramotno je končal na oddvojenem otoku. Žal se je združil tudi skrivnosti grad v turobno razvalino.

Nad sedem sto let je ključeval časa in dogodkom. Kaj

Najzanimivejši lastnik gradu je bil Ivan Lenkovič, sloviti poveljnik vseh čet ob tedanjih turških mejah. Nad trideset let se je uspešno boril s Turki, ki so silili v naše dežele. Imel je več gradov, najljubši mu je bil Otočec. Tam je tudi izdihnil. Skoraj bo štiri sto let od tedaj. Pokopan je v novomeški frančiškanski cerkvi. Ima velik kamnit spomenik.

Tudi slovenska književnost ni šla mimo Otočca. Pisatelj Ivan Tavčar je že v mladih letih izdal zanimivo povest «Otok in Struga». Struga je bližnja sosedka otoškega gradu nekoliko niže od Krki. Gradu-

vi se vzdolž obeh bregov Krke kar vrstijo od Žužemberka do Kostanjevce, zato je pokrajina dobila ime Dolina gradov. Biser Dolne gradov je Otočec.

Da bi ta znamenita in slikovita starina ne ostala žalostna ruševina, je poskrbela ljudska oblast. Dvignila je grad sredi Krke v vse njegovi nekdanji lepoti, mladinske brigade pa so ga še olepšale. Poslej bo namenjen vsem slojem prebivalstva in onstran naše državne meje. Mladini vsega sveta bo v bližini na voljo moderen camping. Tako bo tudi grad sredi Krke s svojo rajsko okolico posredovalec bratstva med narodi. Spomenik Brigadirja, veliko umetniško delo Lojzeta Dolinarja, pa bo trajno pričevanje, kako je mladi rod naših narodov uredničil naročilo marsala Tita.

Viktor Pirnat

Obnovljeni Otočec sredi Krke v poslednjih žarkih jesenskega sonca. Medtem ko delavnost vzdolž avto ceste pojenjuje iz dneva v dan in se je zmanjšalo tudi število mladinskih naselij, je v Glavnem štabu v otoškem gradu tik pred otvoritvijo nove ceste še več dela. Velike priprave teko za pomembno srečanje, prijetno slovo in prisrčni, tovariški: »Nasvidenje prihodnje leto v Srbiji in Makedoniji!»

Lepa je dolenska Krka, najlepša pa pod vinorodno Trško goro in sivim Starim gradom, ki se že tisoč let iznad trtja ponosno ozira nanjo. Kdo ve, kaj mu je najbolj všeč? Ali reka, ki se je razširila v ljubko jezerce? Ali košate stoletne bujke, ki se sklanjajo do njene gladine, da se njihovi listi poigravajo z rečnimi valčki? Morda ga zabavajo čopasti ponirki, ki se nagajivo potapljajo pod skoraj zrcalno vodno površino? Morda jate divjih rac, ki se vozarjajo med zelenimi otočki, raztreseni po široki rečni strugi? Prav gotovo ne prezre visokonogih čapelj in dolgokljunih storkelj, ki stopicajo po vodnih plitvinah, in ne presliši neumornega čebljanja stotin pisanih krilatecv. Tod je raj naših pernatih prijateljkov od najmanjših do največjih.

Skoraj šibijo se številni otočki pod razkuštranim grmičjem in razčesanimi vrbam. Kaj pa bi rekli k največjemu otoku? Večji je kot vsi ostali skupaj. Saj nosi pezo, ki bi je vsi drugi ne zmogli. Mogočno zidovje se je raztegnilo po njem. Ponekod kipi kar naravnost iz Krke. Pol otoka zavzema. Ostalo je park. Na odprti strani ga varuje visoko obzidje, poraslo z bršlinom in divjo trto, ob robovih grozijo mrki okrogli stolpi. Košata drevesa se stiskajo k zidovju, ki se ogledujejo v bistri reki, da je slika še mi-kavnejša. Čudovit je pogled na te razgibane stolpe in stolpce, na visoka okna pod strmimi strehami in na stisnjeno dvorišče. Čudovit in nepozaben. Nikdar pa ni lepši kot v jesenskem razkošju narave, ki se z gradom vred zrcali v zeleni Krki, posuti z milijoni odpadlega drevesnega listja v vseh barvnih odtenkih.

Pravilica! In tej pravilici je ime Otočec, grad sredi Krke. Letos središče mladinskih delovnih brigad, bo že prihodnje leto iskan turistični hotel. Kdo v Jugoslaviji danes ne ve zanj? Znanec in

»BRIGADIR«, delo kiparja Lojzeta Dolinarja, kip v nadnaravni velikosti, bo trajen spomenik bratstva in enotnosti mlade generacije jugoslovanskih narodov. S spominsko ploščo vred ga bodo odkrili v soboto, 22. novembra, pri otoškem gradu

Vse je šlo mimo njega! Menjavali so se plemiški gospodarji, prizanesli mu niso kmečki uporniki, protifrancoska črna vojska je segala prav do gradu sredi Krke. V začetku preteklega stoletja se je na njem naselil Napoleonov general, poveljnik francoske vojske, ki je tedaj zasedla Dojensko. Vsa dan se je vozil v Novo mesto s kočijo, ki so mu jo moral kupiti Novomeščani. He pčle tre tedne je trajalo njegovo veselje.

Zdravo sanjarjenje

Nedelja je. Naselje ovija megla. Skupina brigadirjev se hrupno prereka, kdo bo zmagal: Zvezda ali Partizan.

Vmešam se v pogovor. Po debati o tekmi smo kramljali o tem in onem. Vprašal sem jih: »Ali se boste spominjali vsega, kar ste doživeli tu?«

»Če se bomo spominjali? Smešno, naravnost smešno. Le kako moreš postaviti tako bedasto vprašanje!« je odgovoril kodrolas fant in nadaljeval:

»Veš, ko se bom postal, bom pustil brke. Moj sin bo morebiti služil v Armadi v Ljubljani, jaz pa se bom z

avtobusom odpeljal do njega, na obisk. Avtobus se bo ustavil tule, vidiš (pokazal je z rokavo avto ceste). Jaz bom malce zakašlal, si zavihal brke in povedal potnikom, da sem jaz delal tole ceste. Ne bodo verjeli. Pokazal jim bom značko in tole fotografijo, kako vozim samokolnico.«

»Uh, zmeraj si kaj izmišljaš in fantaziraš!« mu pravi mladinec atletske postave.

»Možič, grinta, komaj sem te pregovoril, da si prišel sem. Vprašam te: kdaj bi drugače vse to videl?«

»Kaj, na primer?«

»Možič, teslo. Kdaj bi ti videl Tita pa Rankovića, Kardelja in Džuančo? Kdaj bi videl tako velike prizore? In ko takole blekneš: »Kaj, na primer, bi te najraje mahnil. V tisti tvoji vasi bi lahko živel sto let, pa ne bi kaj takega videl.« Se malo, pa se bosta udarila, sem si mislil.

Neki njen prijatelj pa se nagne k meni in pošepne: »Takole se kar naprej prepirata, sicer pa sta najboljša prijatelja.«

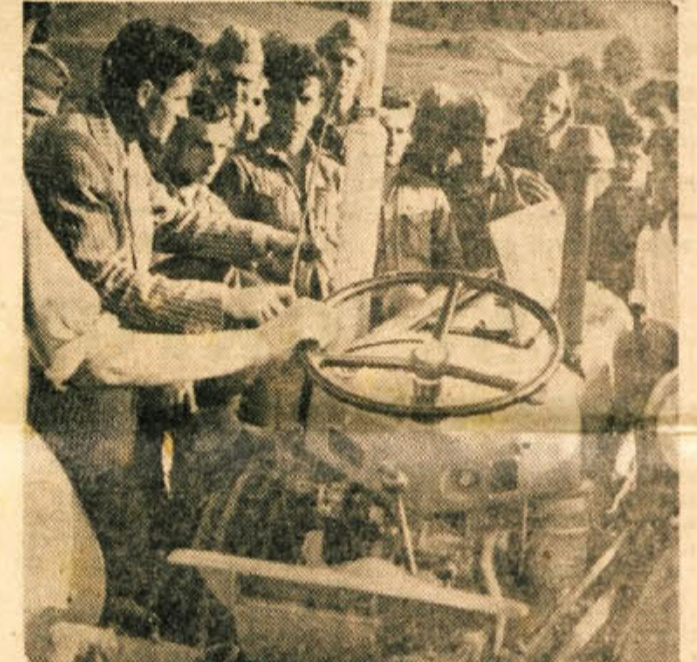
Kodrolasec nadaljuje: »Ko bom prišel domov na vas, bo zapadel tako debel sneg, da sploh ne moreš iz

sti, ker ne bodo več hoteli poslušati njegovih »solunskih«. Usedli se bomo h kosilu in sestri bo prinesla sadje. Stara mati bo revnila: »Kaj pa nosiš sadje? Menda ne bomo z njim kvarili kosila?« Pa bo rekla sestri: »Možič, babica; brat pravi, da je to dobro. On se je na avto cesti zredil za dva kilograma.«

Zdaj se oglasi atlet: »Ko pridem domov, bom prosil očeta, naj mi da denar. Kupil bom material za detektor. Stari bo mencial: »Veš, denar potrebujemo za sodnico, tožiti moram Radovana, ker je zaoral čez mojo mejo...«

Posebna brigada za demontiranje mladinskih naselij

Dan po velikem slavju v Novem mestu, ko bodo zaključena dela in avto ceste slovesno izročena promet, bodo vse brigade zadnje izmene zapustile barake, v katerih so živele dva

Z bogatim znanjem so se vračali mladi ljudje z letosnje delovne akcije. Avto cesta ni bila le dragocena šola tovarišstva, temveč tudi kovačnica novih kadrov

ali tri mesece. Le ena brigada ne bo odšla, dokler likvidacijska komisija, ki odpremlja material, ne bo poslala zadnjega vagona v Srbijo in Makedonijo.

Na pobudo štaba II. Štajerske in IV. Karlovške brigade je v mladinskem naselju »Marija Bursać« v Dragi formirana posebna brigada 75 mladincev in mladink, ki bo prevzela to težko nalogo. Toda nihče ne dvomi, da ne bo tudi ta del velike letošnje akcije o pravem času zaključen. V tej brigadi so mladinci iz brigade, ki je postala pojem letošnje akcije, Karlovški mladinci so si doslej devetkrat priborili naslov udarne brigade, dvakrat so si osvojili zastavo glavnega štaba in trikrat so bili posebej pohvaljeni. Med tekmovanjem v počastitev 39-letnice SKOJ so osvojili tri spominske trakove.

Uspeh Karlovške brigade ni ostal skrit: podjetje »Partizanski put« je ponudilo vsem brigadirjem te brigade, da bi prihodnje leto na odseku avto ceste Paradin-Niš delali kot polkvalificirani delavci tega podjetja na betoniranju trase.

Matki, ki me ima zelo rada, ga bo nadrla: Tako, za tožbarjenje imaš, za otroka pa ne! In oče bo odnehal.«

»Nikoli ne bom v vročini nosil suknenih hlač.«

»E, to bom prijel tiste v zadruhi, kadar bodo storili kaj narobe! Daslej sem molčal, češ: domač človek je, spreglejmo mu.«

Megla se je razkadila, sonce je začelo greti. Atlet in kodrolasec sta odšla poslušat radijsko oddajo.

Veliko sanjarita ta dva fanta, sem si mislil. Le naj, to ni slabo.

Ivan Čehić

Praktično vožnje tečajnikov so terjale sicer nekaj padcev in prask, toda pod skrbnim vodstvom inštruktorjev Ljudske tehnike je šlo. Številni tečaji so dali iz vrst brigadirjev 10.113 novih mopedistov, 4545 močokolistov, 5178 novih kolesarjev in 446 novih mladih soferjev za avtomobile. 38 fantov je uspešno opravilo tudi traktorski izpit

Tale zgodba je preprosta. To je zgodba o Agušu izpod Rugova. Aguš ima za seboj šestnajst let, grenkih otroških let, ki jih je preživel na vasi.

Aguš je Siptar, toda zelo dobro govori srbsko. Nikoli ni odšel dlje od svoje sededne vasi, v kateri je obiskoval osnovno šolo. Zna pa prav lepo pripovedovati o sebi. O nazadnjaških pojmih svojih staršev. In kako težko prodira novo življenje v njegovo vas pod vrhovi planine Rugova.

Aguš je bil dober učenec in sanjal je samo, da bi šel v gimnazijo. Toda oče mu ni ustregel, ni ga poslal v gimnazijo. In Aguš je žalosten, ko se spomni.

»Hudo je, kadar se otroške sanje ne izpolnijo,« pravi.

Oče ni maral, da bi mu sin šel v svet. Bal se je, da se ne bo več vrnil, da bo on, oče, na stara leta ostal sam.

Aguš je pasel ovce po pobočjih Rugova, poslušal muziko divjine in tujenje volkov. Zraven pa sanjal o nekem svetu, ki ga ni poznal, je pa to in ono že slišal o njem.

Aguš se spominja bridkih trenutkov iz svojih otroških let. Nerad pripoveduje o njih, kadar pa začne, njegovi zgodbi ni konca ne kraja.

Ko je bil star trinajst let, je oče hotel, da se oženi. Aguš je pobegnul od doma.

Ni ga bilo dva dni, teden dni. Ves mesec je Aguš taval po vasi in gozdu.

Oče ga ni iskal, je pretil je »izrodku«. Aguš ima čudovite oči; z njimi gleda plašno kot dete, ki se je prvič napotilo v svet.

Aguš ima kodraste lase, ki mu padajo čez ušesa. Ima tudi skrivnost, ki je ni zaupal nikomur, razen zdravniku naselja v Ribnici.

Aguš se nikoli ni hotel pokoriti okrutnim navadam in starim pojmovanjem očeta in svojega okolja.

V štirinajstem letu je bil izpisan iz šole. Oče je hotel, da mu sin pase ovce in da se oženi.

Aguš je bil vsak dan tepen in uhajati je moral v sosednjo vas, kjer je bila šola. Učitelj ga je komaj rešil pred njegovim lastnim očetom.

Ko je bil star petnajst let, ga je oče spet hudo prijel. In pripeljal mu je nevesto, dekle, katere dotlej Aguš nikoli ni videl.

najst let. Oče bi rad oženil tudi mene. Jaz pa se ne vdam, za vse na svetu ne. Vem, kako je z mojimi sestrami. Tisto noč je mati dolgo jokala. Toda mater se pri tem nič ne vpraša. Ona sme samo jokati in — molčati.«

Aguš je prišel na avtomobilsko cesto, ne da bi vprašal očeta. Iz njegovih vasi je odšel samo on. Oče je rekel, da je to norost, oditi »tako daleč, v neko Slovenijo«. Toga Aguš ni odnehal. Za vsako ceno je

človek. Tukaj so vsi ljudje dobri. Nikoli nisem videl telefona, sedaj pa delam v telefonski centrali. Tukaj se človek lahko vsega nauči, če hoče. Tu sem prvič videl radijski aparat in televizijo. Doktor mi je pripovedoval, kako se tiskalo časopisi, in vedno mi jih daje brati. Doktor je najboljši človek, kar jih poznam. Nikoli mu ni bilo odveč, da me poučuje. Včasih mu kdo oporeče, ker se toliko ukvarja z nami, brigadirji. Jaz sem doktorju veliko pripo-

vedoval o sebi, nekatere stvari mi sploh ne verjame. Pravi, da sem si izmišljil. Toda jaz mu govorim čisto resnico, verjemite mi! Doktor mi je rekel, naj se ne vrnem na vas k očetu. Pravi, da mi bo on našel delo v mestu Naučlj se bom šofirati.«

Aguš ve, kaj je avto. In pravi, da bi zelo rad postal šofer.

Da, Aguš bo šofer. Ne bo se vrnil domov, da bi ga oče na silo oženil. Ne bo več pasel ovce po pobočjih Rugova. To je občutil samemu sebi.

»Samo enkrat bom še šel domov, da me vidita oče in mati. In da me bodo videli vsi. Da bodo videli čevlje, ki sem jih tu dobil, pa moje fotografije in mojo obleko. Naj vedo, da se Aguš ni izgubil in naj se govori o tem.«

Aguš ima rad svoje čevlje. In postal bo šofer.

»Ali lahko vsak živi v mestu in kako se to: biti šofer?« se vprašuje.

Aguš je prvič videl motor, ko je odšel na akcijo, sedaj pa vozi »Javo«. In kmalu bo opravil izpit za šoferja.

Aguš je fant in se noče ženiti po očetovi pogodbi. Živeti hoče samostojno, kot vsi ljudje.

Ko je prišel, je prvič videl telefon, sedaj pa dela v telefonski centrali v naselju. In ne sanja več o volkovih in divjinah rugovskih plani.

Aguš sanja o Javi in o mestu, v katerem bo živel in bo šofer.

In sanja o mali Astrji iz štajerske brigade, s katero se je fotografiral in učil voziti motor.

Agušev oče nikoli ni videl Jave. Agušev oče ne ve, kaj je motor.

Zato je šestnajstletni Aguš srečen, da bo lahko veliko pripovedoval očetu. Povedal mu bo, kje je tovarna motorjeva knosota — motorji. Kako moreš iz Ribnice govoriti z Beogradom in iz Peči z Ljubljano.

O vsem bo pripovedoval. Kajti Aguš zelo lepo pripoveduje in gleda kot otrok, ki je prvič prišel v svet.

Včasih pa so njegove oči tudi stroge. Kadar se spomni očeta in sester, ki ju ni več videl od tiste usodne noči, ko sta odšli in »poročili« može, ki ju dotlej nikoli nista videli.

Agušev oče nosi za pasom nož in preti, da bo pretil kri za »pravico« (toda kaj je po njegovem pravica?).

Aguš je prvič videl puško, ki ne strelja tako kakor tista, s katero njegov oče grozi sosedu, ki mu je preoral pol metra zemlje ali ker je prestavil kamen mejaš.

Aguš je deček in ima oči kakor nebo, kadar je zelo temno nad Rugovom, in gleda z njimi kakor otrok, ki je prvič prišel v svet.

Aguš nikoli ne nosi noža za pasom...

Fant izpod Rugova na »JAVI«

Aguš je spet pobegnul. In dolgo se ni vrnil. Dva dni ga ni bilo domov, mesec dni...

Tri mesece oče popolnoma nič ni vedel o svojem petnajstletnem sinu.

Aguš je ta čas živel med pastirji na pobočjih Rugova in imel pri sebi le enega prijatelja. Velikega, starega prijatelja, ki je napadel že bog ve koliko volkov.

Aguš je imel rad svojega Romula. Tako je imenoval velikega psa, ki ga je bil oče pripeljal iz nekega vasi blizu Prizrena.

Potem se je nekega dne Aguš spet vrnil domov.

Oče ga je hotel »prodati«, vendar tega ni storil, ker bi se mu ljudje smejali.

Aguš se spominja svojih sester, ki jih je oče prodal ljudem, katerih prej nikoli niso videli. Pripovedoval nam je o tem, skoraj s solzami.

Oče ga je hotel »prodati«, vendar tega ni storil, ker bi se mu ljudje smejali.

Aguš se spominja svojih sester, ki jih je oče prodal ljudem, katerih prej nikoli niso videli. Pripovedoval nam je o tem, skoraj s solzami.

»Starejša sestra Sanja je imela šale sedemnajst let. Oče je je dal človeku, ki je bil star petinštirideset let. Vzel je od nje ga denar in nekega večera sta obe sestri zginili. Odšli sta za dva brata. Od tiste noči ju nisem več videl. Mladša je imela pet-

hotel iti. Da bo videl svet, pa naj se zgodi karkoli.

Kako je doživel avtomobilsko cesto, kaj vse je videl na akciji, o tem nam je veliko pripovedoval.

»Doktor je dober človek. Doktor me je slikal. Do sedaj nisem bil nikoli slikan, sedaj pa sem se prvič videl na fotografiji. Imam velik kup svojih fotografij. Na njih sem sam, pa s tovariši in z dekleti iz ene štajerskih brigad (krasna dekleta!). Nikoli nisem tekel za doktorjem in ga prošil: fotografiraj me! Slikaj me je sam od sebe kako delam z lopato, kako vozim samokolnico. In kako vozim »Javo.«

Umolknil je, kakor da se hoče nečesa domisliti, potem pa je rekel nekako otroško:

»Naj vam povem, kako sem se naučil voziti »Javo?«

»Seveda, povej vse bi radi slišali.«

»Tu sem prvič videl motor. Vem tudi kje je tovarna, ki dela motorje: Javo«. (To, mos' in druge... Zdaž že znam voziti motor. Doktor me je naučil. On je jako dober

človek. Tukaj so vsi ljudje dobri. Nikoli nisem videl telefona, sedaj pa delam v telefonski centrali. Tukaj se človek lahko vsega nauči, če hoče. Tu sem prvič videl radijski aparat in televizijo. Doktor mi je pripovedoval, kako se tiskalo časopisi, in vedno mi jih daje brati. Doktor je najboljši človek, kar jih poznam. Nikoli mu ni bilo odveč, da me poučuje. Včasih mu kdo oporeče, ker se toliko ukvarja z nami, brigadirji. Jaz sem doktorju veliko pripo-

vedoval o sebi, nekatere stvari mi sploh ne verjame. Pravi, da sem si izmišljil. Toda jaz mu govorim čisto resnico, verjemite mi! Doktor mi je rekel, naj se ne vrnem na vas k očetu. Pravi, da mi bo on našel delo v mestu Naučlj se bom šofirati.«

Aguš ve, kaj je avto. In pravi, da bi zelo rad postal šofer.

Da, Aguš bo šofer. Ne bo se vrnil domov, da bi ga oče na silo oženil. Ne bo več pasel ovce po pobočjih Rugova. To je občutil samemu sebi.

»Samo enkrat bom še šel domov, da me vidita oče in mati. In da me bodo videli vsi. Da bodo videli čevlje, ki sem jih tu dobil, pa moje fotografije in mojo obleko. Naj vedo, da se Aguš ni izgubil in naj se govori o tem.«

Aguš ima rad svoje čevlje. In postal bo šofer.

»Ali lahko vsak živi v mestu in kako se to: biti šofer?« se vprašuje.

Aguš je prvič videl motor, ko je odšel na akcijo, sedaj pa vozi »Javo«. In kmalu bo opravil izpit za šoferja.

Matki, ki me ima zelo rada, ga bo nadrla: Tako, za tožbarjenje imaš, za otroka pa ne! In oče bo odnehal.«

»Nikoli ne bom v vročini nosil suknenih hlač.«

»E, to bom prijel tiste v zadruhi, kadar bodo storili kaj narobe! Daslej sem molčal, češ: domač človek je, spreglejmo mu.«

Megla se je razkadila, sonce je začelo greti. Atlet in kodrolasec sta odšla poslušat radijsko oddajo.

Veliko sanjarita ta dva fanta, sem si mislil. Le naj, to ni slabo.

Branko Nikolić

Ognjen Lakičević